

KUJAWSKO-POMORSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w Minikowie

Wojewódzki Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
w Toruniu

Forum Ochrony Środowiska

Zarządzanie gospodarką odpadami

2019

Zarządzanie gospodarką odpadami

Opracowanie: Małgorzata Grabczyńska

Skład i grafika: Jarosław Domiński

Okładka: Marzena Zwiewka

Wydawca: Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie

89-122 Minikowo

tel. 52 386 72 14; fax 52 386 72 27

email: sekretariat@kpodr.pl   www.kpodr.pl

ISBN: 978-83-65181-60-2

Nakład: 600 szt.

Broszura bezpłatna wydana ze środków WFOŚiGW w Toruniu

**Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Toruniu**

**ZARZĄDZANIE
GOSPODARKĄ ODPADAMI**

Minikowo, 2019

SPIS TREŚCI

Zmiany w prawie gospodarki odpadami komunalnymi na przełomie 2018 i 2019 roku <i>dr hab. Zbigniew Bukowski, prof. nadzw. UKW</i> <i>Wydział Administracji i Nauk Społecznych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszcy</i>	5
Selektywna zbiórka odpadów biodegradowalnych <i>dr inż. Barbara Kozłowska</i> <i>Wydział Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska Politechniki Łódzkiej</i>	25
Gospodarka obiegu zamkniętego w gminach <i>dr inż. Barbara Kozłowska</i> <i>Wydział Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska Politechniki Łódzkiej</i>	34
Przykłady gospodarowania odpadami na terenie województwa kujawsko-pomorskiego	41
Kamień Krajeński	42
Kowalewo Pomorskie	43
Nakło Nad Notecią	46
Nowa Wieś Wielka	48
Koronowo.....	50
Rojewo	51
Sadki.....	52
Solec Kujawski	54
Wąpielsk.....	57

Zmiany w prawie gospodarki odpadami komunalnymi na przełomie 2018 i 2019 roku

dr hab. Zbigniew Bukowski, prof. nadzw. UKW

Wydział Administracji i Nauk Społecznych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

1. Europejska strategia w dziedzinie tworzyw sztucznych

Europejska strategia w dziedzinie tworzyw sztucznych wywodzi się z przyjętego w grudniu 2015 r. przez Komisję planu działania UE dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym. Stwierdzono w nim, że tworzywa sztuczne mają kluczowe znaczenie i zobowiązano się do przygotowania strategii dotyczącej „wyzwań związanych z tworzywami sztucznymi w całym łańcuchu wartości i uwzględniającej ich cały cykl życia”.

Europejska strategia na rzecz tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym ogłoszona została dnia 16 stycznia 2018 r. (COM(2018) 28 final, komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów). Zaprezentowano w niej koncepcję gospodarki o zamkniętym obiegu tworzyw sztucznych określając ją jako „wizję nowej gospodarki tworzywami sztucznymi w Europie”. Jej filarem ma być inteligentny, innowacyjny i zrównoważony sektor tworzyw sztucznych, w którym projektowanie i produkcja w pełni uwzględnia potrzeby w zakresie ponownego użycia, naprawy i recyklingu, zwiększa wzrost gospodarczy i zatrudnienie w UE i przyczynia się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w UE i zależności Unii od importowanych paliw kopalnych. Tworzywa sztuczne oraz produkty je zawierające mają być projektowane w taki sposób, aby zwiększyć ich trwałość oraz umożliwić ich ponowne użycie i wysokiej jakości recykling. Zgodnie ze strategią do 2030 r. wszystkie opakowania z tworzyw sztucznych wprowadzane do obrotu na rynku UE mogą być ponownie użyte lub poddane recyklingowi w sposób racjonalny pod względem kosztów.

Jednym z celów strategii jest projektowanie z myślą o recyklingu. W procesie produkcji i projektowania mają zostać wprowadzone zmiany, które umożliwiają osiągnięcie wyższych wskaźników recyklingu dla wszystkich kluczowych zastosowań. Określono, że do 2030 r. ponad połowa wytwarzanych w Europie odpadów z tworzyw sztucznych będzie poddawana recyklingowi.

Kolejnym z celów jest zwiększanie popytu na tworzywa sztuczne pochodzące z recyklingu. W dokumencie określono, że kolejną przeszkodą na drodze do przekształcenia łańcucha wartości tworzyw sztucznych jest słaby popyt na tworzywa sztuczne pochodzące z recyklingu. W UE wykorzystanie tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu w nowych produktach jest niewielkie i często ogranicza się do zastosowań o niskiej wartości lub niszowym charakterze.

Następnym z celów strategii jest lepsze i bardziej zharmonizowane selektywne zbieranie i sortowanie. W dokumencie wskazano, że czynnikami utrudniającymi osiągnięcie wyższego poziomu i lepszej jakości recyklingu tworzyw sztucznych są także niewystarczające ilości i jakość selektywnego zbierania i sortowania. Sortowanie ma również zasadnicze znaczenie, ponieważ umożliwia uniknięcie wprowadzania zanieczyszczeń do strumieni odpadów poddawanych recyklingowi i utrzymanie wysokich standardów bezpieczeństwa materiałów pochodzących z recyklingu. Władze krajowe, regionalne i lokalne, we współpracy z podmiotami z sektora gospodarowania odpadami, odgrywają kluczową rolę w zwiększaniu świadomości społecznej i zapewnianiu wysokiej jakości systemów selektywnego zbierania odpadów. Duży wpływ na rozwój tego rodzaju działań mogą mieć środki finansowe gromadzone za pomocą systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta. Do osiągnięcia bardzo wysokiego poziomu recyklingu mogą się także przyczynić systemy kaucji.

Inne wskazane w strategii cele to:

- zapobieganie zanieczyszczaniu środowiska odpadami z tworzyw sztucznych;
- tworzenie jasnych ram prawnych w zakresie tworzyw sztucznych o biodegradowalnych *właściwościach*;
- rosnący problem mikrodrobin plastiku.

Elementem dokumentu jest wykaz przyszłych środków wdrażania strategii UE. Wśród działań ulepszących projektowanie produktów zaplanowano:

- przygotowanie zmiany dyrektywy w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych: Komisja rozpocznie prace nad nowymi zharmonizowanymi przepisami, tak aby do 2030 r. wszystkie opakowania z tworzyw sztucznych wprowadzane do obrotu na rynku UE mogły być ponownie użyte lub poddane recyklingowi w sposób racjonalny pod względem kosztów;
- działania następcze związane z COM (2018) 32 „Komunikat w sprawie wdrażania pakietu dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym: warianty podejścia do interakcji między przepisami w zakresie chemikaliów, produktów i odpadów”: poprawienie identyfikowalności chemikaliów i rozwiązanie kwestii substancji odziedziczonych w strumieniach materiałów pochodzących z recyklingu;
- nowe środki w zakresie ekoprojektu: rozważenie wymogów wspierających recykling tworzyw sztucznych;

-
- opracowanie – we współpracy z Europejskim Komitetem Normalizacyjnym – norm jakości dla sortowanych odpadów z tworzyw sztucznych oraz tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu;
  - oznakowanie ekologiczne oraz zielone zamówienia publiczne: wprowadzenie dalszych zachęt do wykorzystywania tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu, w tym przez opracowanie odpowiednich środków weryfikacji.

Wśród działań ulepszających selektywne zbieranie odpadów z tworzyw sztucznych zaplanowano:

- przyjęcie nowych wytycznych w zakresie selektywnego zbierania i sortowania odpadów;
- zapewnienie lepszej realizacji istniejących zobowiązań w zakresie selektywnego zbierania, w tym za pośrednictwem będącego w toku przeglądu prawodawstwa dotyczącego odpadów.

Jako działania w dziedzinie tworzyw sztucznych nadających się do kompostowania oraz biodegradowalnych zaplanowano:

- rozpoczęcie opracowywania zharmonizowanych przepisów dotyczących definicji i oznakowania tworzyw sztucznych nadających się do kompostowania i biodegradowalnych;
- przeprowadzenie oceny cyklu życia w celu określenia warunków, w których stosowanie takich tworzyw jest korzystne, a także kryteriów dotyczących ich stosowania;
- rozpoczęcie – na podstawie REACH – procesu ograniczania stosowania tworzyw ulegających degradacji utleniającej.

Ostatnią częścią dokumentu jest wykaz zalecanych środków dla organów krajowych i przemysłu. Wśród nich jest:

- wprowadzenie dobrze zaprojektowanych systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta lub systemów kaucji, po konsultacjach z właściwymi sektorami;
- rozważenie możliwości wprowadzenia systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta, w szczególności w celu zachęcenia do zbierania wyrzuconych narzędzi połowowych i recyklingu tworzyw sztucznych w rolnictwie;
- rozważenie możliwości wprowadzenia systemów kaucji, w szczególności w odniesieniu do pojemników na napoje;
- lepsze wykorzystywanie instrumentów ekonomicznych, zwłaszcza w celu zwiększenia kosztów składowania i spalania odpadów oraz promowania recyklingu tworzyw sztucznych i zapobiegania powstawaniu z nich odpadów.

Podkreślić trzeba, iż wprowadzenie w życie strategii wymagać będzie szeregu zmian w prawie Unii Europejskiej oraz prawie krajowym.

---

2. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw ma stanowić realizację postulatów samorządów województw o rozwiązanie problemu porzucania odpadów, w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych, jak również w miejscach, w których zakończono działalność w zakresie gospodarki odpadami niezgodnie z przepisami obowiązującego prawa, w tym również nasilającego się zwłaszcza od maja 2018 r. zjawiska pożarów nagromadzonych odpadów.

Pierwszą z wprowadzanych w nim zmian jest skrócenie okresu magazynowania odpadów. Znowelizowany ust. 4 art. 25 otrzymać ma brzmienie: „4. Odpady mogą być magazynowane, jeżeli konieczność magazynowania wynika z procesów technologicznych lub organizacyjnych i nie przekracza terminów uzasadnionych zastosowaniem tych procesów, nie dłużej jednak niż przez 1 rok.” Ograniczeniem masy magazynowanych odpadów jest też przyjęcie, iż w ramach zbierania odpadów maksymalna łączna masa wszystkich rodzajów odpadów, która w tym samym czasie może być magazynowana, nie może przekroczyć połowy maksymalnej łącznej masy odpadów wszystkich rodzajów odpadów, która może być magazynowana w okresie roku, określonej w zezwoleniu na zbieranie odpadów lub zezwoleniu na przetwarzanie odpadów oraz pozwoleniu na wytwarzanie odpadów uwzględniające zbieranie lub przetwarzanie odpadów.

Druga z istotnych zmian dotyczy wprowadzenia monitoringu, w tym przeciwpożarowego. Posiadacz odpadów prowadzący magazynowanie odpadów lub zarządzający składowiskiem odpadów ma być zobowiązany do prowadzenia wizyjnego systemu kontroli miejsca magazynowania lub składowania odpadów. Zapis takiego obrazu wizyjnego systemu kontroli miejsca magazynowania lub składowania odpadów ma być przechowywany przez miesiąc od daty dokonania zapisu. Ponadto posiadacz odpadów prowadzący magazynowanie lub zarządzający składowiskiem odpadów udostępnia utrwalony obraz lub jego kopię na żądanie organu uprawnionego do kontroli działalności w zakresie gospodarki odpadami lub sądu, prokuratury, Policji, Krajowej Administracji Skarbowej, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, *Centralnego Biura Antykorupcyjnego*, uprawnionego do prowadzenia czynności operacyjno - rozpoznawczych.

Wizyjny system kontroli miejsca magazynowania lub składowania odpadów ma być prowadzony przy użyciu urządzeń technicznych zapewniających przez całą dobę zapis obrazu i identyfikację osób przebywających w tym miejscu. Posiadacz odpadów prowadzący magazynowanie odpadów lub zarządzający składowiskiem odpadów ma być zobowiązany do właściwego przechowywania i zabezpieczenia zapisu obrazu wizyjnego systemu kontroli miejsca magazynowania lub składowania odpadów przed dostępem osób nieuprawnionych oraz jego utratą, w szczególności wskutek zniszczenia lub kradzieży.

Kolejna z istotnych zmian dotyczy obligatoryjnego wstrzymania działalności. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska wstrzymuje, w drodze decyzji, działalność posiadacza odpadów, w przypadku gdy posiadacz ten zbiera lub przetwarza odpady bez wymaganego zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów. Ponadto wojewódzki inspektor ochrony środowiska wstrzymuje, w drodze decyzji, działalność posiadacza odpadów, w przypadku gdy wobec tego posiadacza odpadów została po raz drugi wymierzona administracyjna kara pieniężna za naruszenie polegające na gospodarowaniu odpadami niezgodnie z posiadany zezwoleniem na zbieranie odpadów lub zezwoleniem na przetwarzanie odpadów. W powyższych przypadkach na wniosek posiadacza odpadów, wojewódzki inspektor ochrony środowiska może, w drodze postanowienia, określić termin usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, zawieszając na ten czas postępowanie w sprawie wydania decyzji. Termin nie może być dłuższy niż rok od dnia doręczenia postanowienia. W razie nieusunięcia nieprawidłowości w wyznaczonym terminie wojewódzki inspektor ochrony środowiska wstrzymuje, w drodze decyzji, działalność posiadacza odpadów związaną z gospodarowaniem odpadami. W decyzji o wstrzymaniu działalności określa się termin wstrzymania działalności, uwzględniając potrzebę bezpiecznego dla środowiska zaprzestania wykonywania działalności. Termin wstrzymania działalności nie może być dłuższy niż rok od dnia doręczenia decyzji o wstrzymaniu działalności.

Istotne zmiany zachodzą w zakresie kontroli instalacji przez wydaniem zezwoleń/ pozwoleń odpadowych. Zezwolenie na zbieranie odpadów, zezwolenie na przetwarzanie odpadów oraz pozwolenie na wytwarzanie odpadów uwzględniające zbieranie lub przetwarzanie odpadów są wydawane po przeprowadzeniu przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska z udziałem przedstawiciela właściwego organu kontroli instalacji, obiektu budowlanego lub jego części oraz miejsc magazynowania odpadów, w których ma być prowadzone przetwarzanie odpadów lub zbieranie odpadów, w zakresie spełniania wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska. Przepisu tego nie stosuje się w przypadku gdy zezwolenie na przetwarzanie odpadów dotyczy przygotowania do ponownego użycia.

Ponadto zezwolenie na zbieranie odpadów, zezwolenie na przetwarzanie odpadów oraz pozwolenie na wytwarzanie odpadów uwzględniające zbieranie lub przetwarzanie odpadów są wydawane po przeprowadzeniu przez komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej kontroli instalacji, obiektu budowlanego lub jego części oraz miejsc magazynowania odpadów, w których ma być prowadzone przetwarzanie odpadów lub zbieranie odpadów, w zakresie spełniania wymagań określonych w przepisach dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz w zakresie zgodności z warunkami ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w operacie przeciwpożarowym oraz postanowieniu, o którym mowa w art. 42 ust. 4b i 4c ustawy o odpadach. Przepisu

---

tego nie stosuje się, w przypadku gdy zezwolenie na przetwarzanie odpadów dotyczy odzysku poza instalacjami i urządzeniami lub przygotowania do ponownego użycia.

Po przeprowadzeniu kontroli komendant powiatowy (miejski) Państwowej Straży Pożarnej wydaje postanowienie w przedmiocie spełnienia wymagań określonych w przepisach dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz w zakresie zgodności z warunkami ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w operacie przeciwpożarowym oraz w postanowieniu, o którym mowa art. 42 ust. 4b i 4c. Na postanowienie nie służy zażalenie.

W przypadku postanowienia wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska negatywnie opiniującego spełnienie wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska właściwy organ odmawia wydania zezwolenia na zbieranie odpadów, zezwolenia na przetwarzanie odpadów lub pozwolenia na wytworzenie odpadów uwzględniającego zbieranie lub przetwarzanie odpadów.

W przypadku postanowienia komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej negatywnie opiniującego spełnienie wymagań określonych w przepisach dotyczących ochrony przeciwpożarowej lub zgodność z warunkami ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w operacie przeciwpożarowym oraz w postanowieniu, o którym mowa art. 42 ust. 4b i 4c, właściwy organ odmawia wydania zezwolenia na zbieranie odpadów, zezwolenia na przetwarzanie odpadów lub pozwolenia na wytworzenie odpadów uwzględniającego zbieranie lub przetwarzanie odpadów.

Powyższe wymagania stosuje się także w przypadku istotnej zmiany zezwolenia na zbieranie odpadów, zezwolenia na przetwarzanie odpadów oraz pozwolenia na wytworzenie odpadów uwzględniającego zbieranie lub przetwarzanie odpadów.

Kolejny, nowy, bardzo istotny wymóg dotyczy władania terenem. Gospodarowanie odpadami polegające na zbieraniu odpadów niebezpiecznych, odzysku odpadów przez wypełnianie terenów niekorzystnie przekształconych, zbieraniu lub przetwarzaniu odpadów komunalnych lub odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych odbywa się wyłącznie na terenie, którego właścicielem lub użytkownikiem wieczystym jest posiadacz odpadów gospodarujący odpadami. Przepisów tych nie stosuje się do jednostek budżetowych.

Ważne zmiany dotyczą także zawartości zezwoleń z zakresu gospodarki odpadami. Ich elementem stanie się wskazanie:

- miejsca i sposobu magazynowania oraz rodzaju magazynowanych odpadów;
- maksymalnej masy poszczególnych rodzajów odpadów i maksymalnej łącznej masy wszystkich rodzajów odpadów, która w tym samym czasie może być magazynowana oraz, która może być magazynowana w okresie roku;
- największej masy odpadów, która mogłaby być magazynowana w miejscu magazynowania odpadów z uwzględnieniem parametrów obiektu lub innego miejsca magazynowania odpadów;
- całkowitej pojemności (wyrażonej w Mg) instalacji do magazynowania odpadów lub innego miejsca magazynowania odpadów.

W zakresie wymagań przeciwpożarowych wprowadza się wymóg, iż instalacje, obiekty budowlane lub ich części oraz inne miejsca przeznaczone do zbierania, magazynowania lub przetwarzania odpadów są projektowane, wykonywane, wyposażane, uruchamiane, użytkowane i zarządzane, w sposób ograniczający możliwość powstania pożaru, a w razie jego wystąpienia zapewniający:

- 1) zachowanie nośności konstrukcji obiektów budowlanych przez określony czas;
- 2) ograniczenie rozprzestrzeniania się ognia i dymu w ich obrębie;
- 3) ograniczenie rozprzestrzeniania się pożaru na sąsiednie obiekty budowlane lub tereny przyległe;
- 4) możliwość ewakuacji ludzi lub ich uratowania w inny sposób;
- 5) uwzględnienie bezpieczeństwa ekip ratowniczych, a w szczególności zapewnienie warunków do podejmowania przez te ekipy działań gaśniczych.

Kolejne istotne zmiany dotyczą sankcji za naruszanie prawa odpadowego. Nie wydaje się zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów przedsiębiorcy będącemu osobą prawną lub jednostką organizacyjną, jeżeli w stosunku do:

- tego przedsiębiorcy lub
- wspólnika, udziałowca, akcjonariusza lub członka zarządu tego przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą jako osoba fizyczna
- wydano decyzję o cofnięciu zezwolenia, o której mowa w art. 47 ust. 2 ustawy o odpadach, a nie minęło 10 lat od dnia, gdy decyzja o cofnięciu zezwolenia stała się ostateczna.

Przepis powyższy stosuje się także, jeżeli wspólnik, udziałowiec, akcjonariusz lub członek zarządu tego przedsiębiorcy jest lub był wspólnikiem, udziałowcem, akcjonariuszem lub członkiem zarządu innego przedsiębiorcy, w stosunku do którego wydano decyzję o cofnięciu zezwolenia, o której mowa w art. 47 ust. 2, a nie minęło 10 lat od dnia, gdy decyzja o cofnięciu zezwolenia stała się ostateczna.

Dalej właściwy organ odmawia wydania zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów przedsiębiorcy będącemu osobą fizyczną, jeżeli osoba ta została ukarana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo przeciwko środowisku lub przestępstwa, o których mowa w art. 163, art. 164 lub art. 168 w związku z art. 163 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.

Natomiast właściwy organ odmawia wydania zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów przedsiębiorcy będącemu osobą prawną lub jednostką organizacyjną, jeżeli współnikiem, udziałowcem, akcjonariuszem lub członkiem zarządu tej osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej jest osoba, która została ukarana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo przeciwko środowisku lub przestępstwa, o których mowa w art. 163, art. 164 lub art. 168 w związku z art. 163 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.

Także właściwy organ odmawia wydania zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów:

- 1) przedsiębiorcy będącemu osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, jeżeli:
  - a) wspólnik, udziałowiec, akcjonariusz lub członek zarządu tego przedsiębiorcy został trzykrotnie skazany prawomocnym wyrokiem sądu albo trzykrotnie nałożono na niego grzywnę w drodze mandatu karnego, za wykroczenia, o których mowa w art. 175, art. 183, art. 189 ust. 2 pkt 6 i art. 191;
  - b) trzykrotnie wymierzono mu administracyjną karę pieniężną, o której mowa w art. 194;
- 2) przedsiębiorcy będącemu osobą fizyczną, jeżeli trzykrotnie:
  - a) został on skazany prawomocnym wyrokiem sądu lub nałożono na niego grzywnę w drodze mandatu karnego, za wykroczenia, o których mowa w art. 175, art. 183, art. 189 ust. 2 pkt 6 i art. 191;
  - b) wymierzono mu administracyjną karę pieniężną, o której mowa w art. 194.

Ponadto właściwy organ odmawia wydania zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów, w przypadku gdy:

- 1) na terenie, którego wniosek dotyczy, nie ma instalacji, obiektu budowlanego lub jego części, wskazanych we wniosku, o którym mowa w art. 41a ust. 1;
- 2) dla terenu, którego wniosek dotyczy, nie został uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Kolejne zmiany związane są z sankcjami w przypadku naruszania przepisów ustawy lub warunków zezwolenia. Jeżeli posiadacz odpadów, który uzyskał zezwolenie na zbieranie odpadów lub zezwolenie na przetwarzanie odpadów, narusza przepisy ustawy w zakresie działalności objętej zezwoleniem lub działa niezgodnie z wydanym zezwoleniem,

---

w szczególności gdy w sposób istotny narusza wymagania dotyczące ochrony przeciwpożarowej, właściwy organ wzywa go do niezwłocznego zaniechania naruszeń, wyznaczając termin usunięcia nieprawidłowości. W przypadku gdy posiadacz odpadów, mimo wezwania nadal narusza odpowiednio przepisy ustawy lub działa niezgodnie z wydanym zezwoleniem, lub gdy narusza wymagania dotyczące ochrony przeciwpożarowej, lub gdy prowadzony przez niego zakład recyklingu statków nie spełnia wymagań, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia 1257/2013, właściwy organ cofa to zezwolenie, w drodze decyzji, bez odszkodowania, określając termin jej wykonania.

Podstawowe zmiany w ustawie dotyczą zabezpieczenia roszczeń. Posiadacz odpadów obowiązany do uzyskania zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów, z wyłączeniem zarządzającego składowiskiem odpadów, będzie obowiązany do ustanowienia zabezpieczenia roszczeń w wysokości umożliwiającej pokrycie kosztów:

1) wykonania zastępczego:

a) decyzji nakazującej posiadaczowi odpadów usunięcie odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania, o której mowa w art. 26,

b) obowiązku wynikającego z art. 47 ust. 5 – w tym usunięcia negatywnych skutków w środowisku lub szkód w środowisku w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie prowadzonej działalności polegającej na zbieraniu lub przetwarzaniu odpadów;

2) usunięcia odpadów i ich zagospodarowania łącznie z odpadami stanowiącymi pozostałości z akcji gaśniczej.

Obowiązek powyższy nie dotyczy odpadów obojętnych.

Wysokość zabezpieczenia roszczeń oblicza się jako iloczyn największej masy odpadów, która mogłaby być magazynowana w instalacji, obiekcie lub miejscu magazynowania odpadów z uwzględnieniem wymiarów obiektu lub innego miejsca magazynowania odpadów oraz stawki zabezpieczenia roszczeń.

Zabezpieczenie roszczeń może mieć formę depozytu, gwarancji bankowej, gwarancji ubezpieczeniowej lub polisy ubezpieczeniowej. Gwarancja bankowa, gwarancja ubezpieczeniowa lub polisa ubezpieczeniowa stwierdza, że w dowolnym czasie, do wydania ostatecznej decyzji o zwrocie depozytu lub o zwrocie gwarancji bankowej, gwarancji ubezpieczeniowej lub polisy ubezpieczeniowej, w razie wystąpienia negatywnych skutków w środowisku lub szkód w środowisku w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie powstałych w wyniku niewywiązania się przez podmiot z obowiązków określonych w ustawie o odpadach, w tym obowiązków wynikających z posiadanego zezwolenia na zbieranie lub zezwolenie

---

nia na przetwarzanie odpadów, lub konieczności usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich magazynowania lub składowania, bank lub zakład ubezpieczeniowy uregulują zobowiązania na rzecz organu prowadzącego egzekucję tych obowiązków.

W przypadku gwarancji ubezpieczeniowej oraz gwarancji bankowej gwarantem może być wyłącznie:

- 1) instytucja finansowa upoważniona do gwarantowania długu celnego;
- 2) instytucja finansowa mająca siedzibę na terytorium państwa członkowskiego.

Właściwy organ określa formę i wysokość zabezpieczenia zaproponowanego we wniosku, o którym mowa w art. 42 ust. 1 pkt 9a i ust. 2 pkt. 13 b, w drodze postanowienia, na które służy zażalenie.

W przypadku zmiany okoliczności faktycznych mających wpływ na wysokość określonego zabezpieczenia roszczeń, podmiot jest obowiązany do podniesienia wysokości tego zabezpieczenia, składając wniosek o zmianę wysokości zabezpieczenia.

Posiadacz odpadów jest obowiązany wpłacić zabezpieczenie roszczeń w formie depozytu i poinformować o tym organ właściwy do wydania zezwolenia albo złożyć oryginały gwarancji bankowej, gwarancji ubezpieczeniowej lub polisy ubezpieczeniowej organowi w terminie 2 tygodni od dnia doręczenia ostatecznego postanowienia. Posiadacz odpadów jest obowiązany utrzymywać ustanowione zabezpieczenie roszczeń przez okres obowiązywania zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie i po zakończeniu obowiązywania tego zezwolenia, do czasu uzyskania ostatecznej decyzji o zwrocie zabezpieczenia roszczeń.

Wreszcie ostatnie zmiany związane są z podwyższeniem administracyjnych kar pieniężnych. Administracyjną karę pieniężną wymierza się za zbieranie odpadów lub przetwarzanie odpadów bez wymaganego zezwolenia, o którym mowa w art. 41, w wysokości nie mniejszej niż 10 000 zł i nie wyższej niż 1 000 000 zł. Administracyjną karę pieniężną wymierza się za gospodarowanie odpadami niezgodnie z posiadanym zezwoleniem na zbieranie odpadów, zezwoleniem na przetwarzanie odpadów lub zezwoleniem na zbieranie i przetwarzanie odpadów, o którym mowa w art. 41, w wysokości nie mniejszej niż 1 000 zł i nie wyższej niż 1 000 000 zł. Wysokość kary oblicza się uwzględniając w szczególności ilość, właściwości odpadów, w tym możliwość zagrożeń dla ludzi i środowiska powodowanych przez te odpady, oraz okoliczności uprzedniego naruszenia przepisów ustawy. Administracyjna kara pieniężna, o której mowa wyżej wynosi dwukrotną jej wysokość w przypadku gdy wymierza się ją po raz drugi lub kolejny.

Administracyjną karę pieniężną wymierza się także w przypadku gdy transportujący odpady, wbrew przepisom art. 24 ust. 4, nie dostarcza odpadów:

- a) do posiadacza odpadów,
- b) do miejsca przeznaczenia odpadów – wskazanego przez zlecającego usługę transportu odpadów.

Wysokość takiej administracyjnej kary pieniężnej wynosi nie mniej niż 1 000 zł i nie może przekroczyć 100 000 zł.

3. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o odpadach

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o odpadach (Dz.U. Poz. 1564) dotyczy dwóch zupełnie odrębnych zagadnień. Po pierwsze uregulowano w niej możliwość ustalenia bardziej restrykcyjnych warunków pozwolenia zintegrowanego, w tym wymogów dotyczących monitorowania wielkości emisji niż wynikają z konkluzji BAT - „W pozwoleniu zintegrowanym można określić – dla instalacji wymagających uzyskania pozwolenia zintegrowanego – zakres i sposób monitorowania wielkości emisji w zakresie wykraczającym poza wymagania dotyczące monitorowania określone w konkluzjach BAT, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy ochrony środowiska”.

Druga kwestia to doprecyzowanie procedury uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny:

- decyzję o uznaniu przedmiotu lub substancji za produkt uboczny wydaje się na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat;
- przed wydaniem opinii wojewódzki inspektor ochrony środowiska może przeprowadzić kontrolę w zakresie objętym zgłoszeniem. W kontroli może uczestniczyć marszałek województwa. W przypadku negatywnej opinii wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska marszałek województwa wydaje decyzję o odmowie uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny;
- w przypadku dokonywania zmian w procesie produkcyjnym, w którym powstają przedmiot lub substancja uznane za produkt uboczny, lub w procesie, w którym są one wykorzystywane, wytwórca przedmiotu lub substancji jest obowiązany do dokonania nowego zgłoszenia uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny.

---

4. Nowelizacja ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1479) dotyczy zmodyfikowania organizacji i sposobu działania Inspekcji Ochrony Środowiska. Ustawa wprowadza szereg bardzo istotnych zmian, z których większość będzie obowiązywała od 1 stycznia 2019 r. Poza ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska nowelizowane także są ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach, ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów, ustawa z dnia z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach, ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, ustawa z dnia 15 maja 2015 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych, ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, ustawa z dnia 19 lipca 2016 r. o dostępie do zasobów genetycznych i podziale korzyści z ich wykorzystania, ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne oraz ustawa z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców. Poniżej przedstawiony zostanie przegląd kluczowych zmian związanych z działalnością kontrolną Inspekcji.

Wśród najważniejszych zmian w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska jest zmiana zakresu działania Inspekcji. Należec do niej będzie dodatkowo:

- 1) przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
- 2) prowadzenie działalności laboratoryjnej polegającej na:
  - a) wykonywaniu badań, w tym pobieraniu próbek, wykonywaniu pomiarów i analiz na potrzeby państwowego monitoringu środowiska oraz działań kontrolnych,
  - b) zapewnieniu nadzoru nad jakością badań, o których mowa w lit. a, zgodnie z normą PN-EN-ISO/IEC 17025 Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących,
  - c) prowadzeniu badań przy użyciu referencyjnych i równoważnych metod pomiarowych,
  - d) organizacji i udziale w porównaniach międzylaboratoryjnych i badaniach biegłości;
- 3) wykonywanie zadań wynikających z ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej;

-
- 4) ściganie przestępstw przeciwko środowisku określonych w Kodeksie karnym oraz wykroczeń określonych w Kodeksie wykroczeń i ustawach wymienionych w art. 2 ust. 1, w tym wnoszenie i popieranie aktów oskarżenia.

Zmianie ulega także zakres zadań Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Ma do niego należeć wykonywanie zadań Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie:

- 1) prowadzenia państwowego monitoringu środowiska oraz prowadzenia działalności laboratoryjnej;
- 2) prowadzenia działań edukacyjnych dla innych organów i podmiotów korzystających ze środowiska z zakresu korzystania ze środowiska;
- 3) wykonywania zadań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

Będzie mógł wydawać wojewódzkim inspektorom ochrony środowiska polecenia przeprowadzenia w określonym czasie kontroli. W związku z tym przyjęto, iż wojewódzki inspektor ochrony środowiska wykonuje zadania inspekcji, z wyłączeniem zadań przypisanych Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska, zgodnie z ogólnymi kierunkami działania, zaleceniami i wytycznymi oraz poleceniami tegoż Głównego Inspektora.

Ze względów praktycznych ograniczeniu ulega prezentacja informacji wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska na sesjach organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego. Obowiązujące do końca roku przepisy stanowią, iż rada gminy, rada powiatu i sejmik województwa przynajmniej raz w roku rozpatrują informację wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o stanie środowiska na obszarze województwa. Ponadto wojewódzki inspektor ochrony środowiska informuje wójta (burmistrza, prezydenta miasta), zarząd powiatu i zarząd województwa o wynikach kontroli obiektów o podstawowym znaczeniu dla danego terenu. Od 1 stycznia przyszłego roku wojewódzki inspektor ochrony środowiska jedynie przekazuje radzie gminy, radzie powiatu i sejmikowi województwa, na ich wniosek, informację o wynikach kontroli obiektów o podstawowym znaczeniu dla województwa.

W ustawie pojawia się nowy rozdział 2a „Pracownicy Inspekcji Ochrony Środowiska”. Zgodnie z zawartymi w nim przepisami pracownikami Inspekcji Ochrony Środowiska są pracownicy zatrudnieni w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska i wojewódzkich inspektoratach ochrony środowiska. Do pracowników Inspekcji Ochrony Środowiska zatrudnionych na stanowiskach urzędniczych stosuje się przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1889 i 2203 oraz z 2018 r. poz. 106). Do innych pracowników stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2142 i 2203 oraz z 2018 r. poz. 106, 650 i 1000). Pracownicy Inspekcji Ochrony Środowiska podczas pełnienia obowiązków służbowych i w związku z pełnieniem tych obowiązków korzystają z ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych.

Inspektorem Inspekcji Ochrony Środowiska może być pracownik Inspekcji Ochrony Środowiska, który:

- 1) jest obywatelem polskim;
- 2) ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- 3) korzysta z pełni praw publicznych;
- 4) nie był skazany prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 5) posiada wyższe wykształcenie;
- 6) posiada stan zdrowia pozwalający na zatrudnienie na stanowisku inspektora Inspekcji Ochrony Środowiska;
- 7) odbył półroczny kurs przygotowujący do wykonywania pracy na stanowisku inspektora Inspekcji Ochrony Środowiska i zdał egzamin końcowy.

W szczególnych sytuacjach Główny Inspektor Ochrony Środowiska zwalnia z obowiązku odbywania kursu oraz egzaminu końcowego pracownika Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska lub wojewódzkiego inspektoratu ochrony środowiska, posiadającego wiedzę i doświadczenie zawodowe umożliwiające należyte wykonywanie obowiązków służbowych.

Szereg zmian dotyczy kontroli. Inspekcja Ochrony Środowiska prowadzi kontrole planowe i pozaplanowe. Kontrole planowe planuje się, uwzględniając potrzebę zapewnienia systematycznej oceny zagrożeń życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności wynikających z działalności podmiotów korzystających ze środowiska, i ustala w planach kontroli. Do kontroli pozaplanowych zalicza się kontrole:

- 1) przeprowadzane na wniosek organów administracji publicznej lub podmiotów, o ile przepisy szczególne przewidują możliwość występowania z takim wnioskiem;
- 2) interwencyjne.

Przez kontrole interwencyjne rozumie się kontrole przeprowadzane w związku z rozpatrywaniem skarg i interwencji dotyczących zanieczyszczenia środowiska lub podejrzenia wystąpienia takiego zanieczyszczenia, wystąpienia poważnych awarii lub w celu przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia. Kontrolę wykonują Główny Inspektor Ochrony Środowiska, wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska oraz upoważnieni przez nich inspektorzy Inspekcji Ochrony Środowiska.

Zmodyfikowane i nowe uprawnienia kontrolne inspektorów obejmują:

- 1) wstęp przez całą dobę wraz z niezbędnym sprzętem:
  - a) na teren nieruchomości, obiektu lub ich części, na których prowadzona jest działalność gospodarcza,
  - b) do środków transportu,
  - c) na teren niezwiązany z prowadzeniem działalności gospodarczej;
- 2) przeprowadzanie niezbędnych pomiarów lub badań, w tym pobierania próbek lub wykonywania innych czynności kontrolnych, w tym z użyciem bezzałogowych statków powietrznych, w celu ustalenia na terenie kontrolowanej nieruchomości, w obiekcie lub jego części, w kontrolowanym środku transportu, stanu środowiska oraz oceny tego stanu w świetle przepisów o ochronie środowiska, a także warunków wykonywania działalności wpływającej na środowisko indywidualnie określonych w decyzjach administracyjnych;
- 3) żądanie wstrzymania ruchu lub uruchomienia instalacji lub urządzeń, w tym środków transportu oraz powstrzymania się od wykonywania innych czynności w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla przeprowadzenia badań, w tym pobrania próbek i wykonania pomiarów;
- 4) żądanie pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwania osób w zakresie niezbędnym dla ustalenia stanu faktycznego przy jednoczesnym pouczeniu ich o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, o której mowa w Kodeksie karnym;
- 5) żądanie okazania dokumentów, w tym dokumentów finansowych i udostępnienia wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli;
- 6) ustalanie tożsamości osób oraz żądania okazania dokumentów niezbędnych do wymierzenia grzywny w drodze mandatu karnego lub sporządzenia wniosku o ukaranie;
- 7) określenie składu morfologicznego odpadów w oparciu o wiedzę ekspercką.

Szczególnym przepisom podlega kontrola przedsiębiorców. Kontrolę tę wykonuje się na zasadach określonych w rozdziale 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców. Jednakże do kontroli pozaplanowych przedsiębiorców nie stosuje się przepisów art. 47, art. 48, art. 50, art. 51, art. 54, art. 55 i art. 58 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców.

Kontrolę wykonuje się po okazaniu legitymacji służbowej potwierdzającej tożsamość i uprawnienia inspektora do jej wykonania. Kontrolę przedsiębiorcy, z wyłączeniem kontroli interwencyjnej, wykonuje się po okazaniu dodatkowo upoważnienia do jej wykonania. Legitymację inspektorowi wydaje Główny Inspektor Ochrony Środowiska albo wojewódzki inspektor ochrony środowiska.

Upoważniony do kontroli inspektor jest uprawniony do poruszania się po terenie nieruchomości, obiektu lub ich części, w tym do wykonywania lotów bezzałogowym statkiem powietrznym nad tym terenem, oraz poruszania się w środkach transportu, bez potrzeby uzyskiwania przepustki oraz nie podlega rewizji osobistej przewidzianej w regulaminie wewnętrznym kontrolowanej jednostki organizacyjnej; podlega on przepisom bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązującym w kontrolowanej jednostce organizacyjnej.

W kontroli prowadzonej przez inspektora mogą uczestniczyć inni pracownicy Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska lub wojewódzkiego inspektoratu ochrony środowiska upoważnieni przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska lub wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Szczególne przepisy dotyczą żądania w trakcie kontroli wstrzymania ruchu lub uruchomienia instalacji lub urządzeń, w tym środków transportu. W takim przypadku wstrzymania ruchu lub uruchomienia instalacji lub urządzenia dokonuje osoba wskazana przez kierownika kontrolowanej jednostki organizacyjnej albo przez kontrolowaną osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą. Wskazana osoba posiada wiedzę umożliwiającą wstrzymanie ruchu lub uruchomienie instalacji lub urządzenia w sposób, który nie spowoduje powstania szkody w danej instalacji lub urządzeniu. W przypadku braku możliwości wstrzymania ruchu lub uruchomienia instalacji lub urządzenia kierownik kontrolowanej jednostki organizacyjnej albo kontrolowana osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą obowiązani są do udowodnienia braku możliwości technicznych bądź udowodnienia możliwości wystąpienia zagrożenia szkód w dużych rozmiarach.

W zmodyfikowany sposób uregulowane zostały stosunki Inspekcji Ochrony Środowiska z innymi organami administracji publicznej posiadającymi wąskie uprawnienia kontrolne w zakresie ochrony środowiska: wojewódzki inspektor ochrony środowiska może wystąpić z wnioskiem do Policji lub organów administracji publicznej, w tym do Krajowej Administracji Skarbowej, Inspekcji Transportu Drogowego, urzędów nadzoru górniczego, Państwowej Inspekcji Pracy, Inspekcji Handlowej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, o udzielenie pomocy, jeżeli jest to niezbędne do przeprowadzenia czynności kontrolnych. Udzielenie pomocy może polegać w szczególności na:

- 1) umożliwieniu inspektorowi wejścia na kontrolowany teren, do kontrolowanego obiektu lub do środka transportu;
- 2) gromadzeniu i zabezpieczaniu dowodów popełnienia przestępstwa albo wykroczenia;

-
- 3) ustalaniu tożsamości i przesłuchiowaniu osób w celu ustalenia stanu faktycznego istotnego dla prowadzonego postępowania;
  - 4) zapewnieniu bezpieczeństwa inspektorowi.

Organy wymienione powyżej nie mogą odmówić udzielenia pomocy wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

Na wniosek wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa polegającego na udaremnianiu lub utrudnianiu wstępu na kontrolowany teren, do kontrolowanego obiektu lub do środka transportu, Policja obowiązana jest umożliwić inspektorom ten wstęp, w tym przy wykorzystaniu środka przymusu bezpośredniego, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 19 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1120 oraz z 2018 r. poz. 106, 138, 730 i 912).

Nowością jest międzywojewódzki zespół kontrolny - Główny Inspektor Ochrony Środowiska może powołać zespół kontrolny, w skład którego może powołać inspektorów Inspekcji Ochrony Środowiska zatrudnionych w wojewódzkich inspektoratach ochrony środowiska. W takim przypadku to wojewódzki inspektor ochrony środowiska wskazuje inspektorów Inspekcji Ochrony Środowiska, którzy wejdą w skład zespołu kontrolnego. Zespół powołuje się w celu przeprowadzenia kontroli interwencyjnej oraz w szczególnie uzasadnionych przypadkach może być on powołany do innych kontroli pozaplanowych. Jeżeli wykonanie czynności kontrolnych wymaga specjalistycznej wiedzy lub umiejętności, Główny Inspektor Ochrony Środowiska może powołać w skład zespołu pracownika zatrudnionego w wojewódzkim inspektoracie ochrony środowiska, niebędącego inspektorem Inspekcji Ochrony Środowiska, posiadającego taką wiedzę lub takie umiejętności.

Inspekcja uzyskuje także uprawnienia do prowadzenia w ograniczonym zakresie postępowań karnych i w sprawie wykroczeń - w przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przeciwko środowisku określonego w art. 182, art. 183 lub art. 186 Kodeksu karnego albo wykroczenia określonego w art. 154 § 2 Kodeksu wykroczeń, albo wykroczeń, o których mowa w:

- 1) art. 476 ust. 1 i 2, art. 477 pkt 4 i 5, art. 478 pkt 6 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne;
- 2) art. 65 pkt 1–3 ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych;
- 3) art. 60 i art. 61 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi;

-
- 4) art. 37a i art. 37b ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1478, z 2017 r. poz. 2056 oraz z 2018 r. poz. 650);
  - 5) art. 330–334, art. 335a–336, art. 337a–355 i art. 358–360 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
  - 6) art. 171–177 i art. 180–192 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
  - 7) art. 52 i art. 60 ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach;
  - 8) art. 41 pkt 2–6, 9 i 10 ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2018 r. poz.1259);
  - 9) art. 131 pkt 12 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
  - 10) art. 31 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów;
  - 11) art. 44–49, art. 51, art. 52a i art. 52b ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji;
  - 12) art. 95–97 oraz art. 134 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym;
  - 13) art. 45–47 ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych;
  - 14) art. 78, art. 80, art. 81 pkt 1 i 2, art. 83, art. 90 pkt 3, art. 91–92a i art. 94–95a ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach;
  - 15) art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 27 maja 2015 r. o zmianie ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 933 i 1688).

Główny Inspektor Ochrony Środowiska, wojewódzki inspektor ochrony środowiska lub upoważnieni inspektorzy Inspekcji Ochrony Środowiska mogą podjąć czynności polegające na:

- 1) obserwowaniu i rejestrowaniu przy użyciu środków technicznych, w tym technik satelitarnych i bezzałogowych statków powietrznych, obrazu zdarzeń oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom;
- 2) gromadzeniu i zabezpieczeniu dowodów popełnienia przestępstwa lub wykroczenia;
- 3) żądaniu pisemnych lub ustnych informacji oraz przesłuchiwaniu osób w zakresie niezbędnym dla ustalenia stanu faktycznego przy jednoczesnym pouczeniu ich o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, o której mowa w Kodeksie karnym;

-
- 4) ustalaniu tożsamości osób oraz żądaniu okazania dokumentów niezbędnych do wymierzenia grzywny w drodze mandatu karnego lub sporządzeniu wniosku o ukaranie;
  - 5) nakładaniu grzywien w postępowaniu mandatowym za wykroczenia określone w trybie przewidzianym przepisami o postępowaniu w sprawach o wykroczenia;
  - 6) dokonywaniu oględzin pomieszczeń i innych miejsc;
  - 7) zatrzymywaniu lub przeszukiwaniu pojazdów przewożących towary oraz kontroli dokumentów związanych z przewozem towaru, jeżeli zachodzi podejrzenie przewożenia odpadów;
  - 8) udzielaniu pouczeń, zwracaniu uwagi, ostrzeganiu lub stosowaniu innych środków oddziaływania wychowawczego.

Inspektorzy są także uprawnieni do uzyskiwania, gromadzenia, przetwarzania i wykorzystywania informacji o osobach, rzeczach i zdarzeniach, w tym uzyskiwania informacji oraz utrwalania śladów i dowodów, które należy przechowywać zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych.

Informacje uzyskane w czasie prowadzenia czynności, o których mowa wyżej mogą być wykorzystywane w celu realizacji zadań ustawowych Inspekcji Ochrony Środowiska, w tym w zakresie kontroli oraz stanowić dowód w postępowaniach administracyjnych, karnych oraz w postępowaniach w sprawach wykroczeń. Informacje te udostępnia się na wniosek:

- 1) Krajowej Administracji Skarbowej;
- 2) sądu lub prokuratora – w związku z toczącym się postępowaniem;
- 3) organów i służb uprawnionych do ścigania przestępstw i wykroczeń;
- 4) organów nadzoru górniczego.

Bardzo ważne zmiany dotyczą sankcji w zakresie kontroli.

Kto:

- 1) uniemożliwia organowi Inspekcji Ochrony Środowiska przeprowadzanie kontroli albo
- 2) utrudnia organowi Inspekcji Ochrony Środowiska przeprowadzanie kontroli
– podlega karze pieniężnej w wysokości od 10 000 zł do 100 000 zł.

Kary pieniężne wymierza, w drodze decyzji, właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska. Decyzji organ Inspekcji Ochrony Środowiska może nadać rygor natychmiastowej wykonalności. Kary pieniężne stanowią dochód budżetu państwa i są wpłacane odpowiednio na rachunek bankowy wojewódzkiego inspektoratu ochrony środowiska albo Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Do kar pieniężnych stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2018 r. poz. 800, z późn. zm.) z tym że, uprawnienia organów podatkowych przysługują odpowiednio wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska albo Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

Selektywna zbiórka odpadów biodegradowalnych

dr inż. Barbara Kozłowska
Wydział Inżynierii Procesowej i Ochrony
Środowiska Politechniki Łódzkiej

1. Wprowadzenie

Selektywna zbiórka odpadów biodegradowalnych jest uciążliwa, kosztowna, ale niezbędna. Statystyki pokazują, że ilość zbieranych odpadów ulegających biodegradacji rośnie w zawrotnym tempie z roku na rok. Dziś frakcja bio stanowi 36,7% masy wszystkich wytwarzanych odpadów komunalnych. Składa się na nią około 3 mln ton bioodpadów kuchennych i około 1 mln ton odpadów zielonych i ogrodowych.

Większość gmin organizuje już ich selektywną zbiórkę, a od 1 stycznia 2020 r. taki obowiązek będzie spoczywał na wszystkich samorządach. Przed wprowadzeniem selektywnej zbiórki bioodpadów odpady kuchenne najczęściej trafiały do pojemników na odpady zmieszane, a stamtąd głównie na składowiska. To samo działo się z większością odpadów zielonych i ogrodowych. Dzisiaj na poziomie Unii Europejskiej mamy zmianę podejścia do odpadów bio, więc należy je traktować jako zasoby (surowce) dla biogospodarki.

2. Podstawy prawne

Prawo Unii Europejskiej

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 150/109) zwana dalej Dyrektywą ramową w sprawie odpadów zakłada stworzenie gospodarki o rzeczywiście zamkniętym obiegu. Należy więc wprowadzić dodatkowe środki w zakresie zrównoważonej produkcji i konsumpcji, kładąc główny nacisk na cały cykl życia produktów w sposób pozwalający oszczędzać zasoby i zamknąć obieg.

Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską ...(itd.) , a także mając na uwadze, co następuje:

- (32) Aby zapobiegać powstawaniu odpadów żywności, państwa członkowskie powinny wprowadzić zachęty do zbierania niesprzedanych produktów spożywczych na wszystkich etapach łańcucha dostaw żywności oraz wspierające bezpieczne przekazywanie ich dalej, w tym organizacjom charytatywnym. Aby ograniczyć marnotrawienie żywności, należy także podnieść poziom świadomości konsumentów w zakresie znaczenia określeń „należy spożyć do” oraz „najlepiej spożyć przed”.
- (40) Wspieranie zrównoważonej biogospodarki może przyczynić się do zmniejszenia uzależnienia Unii od importowanych surowców. Bioprodukty nadające się do recyklingu i ulegające biodegradacji produkty nadające się do kompostowania mogłyby stanowić okazję do stymulowania dalszych badań i innowacji oraz zastąpienia surowców opartych na paliwach kopalnych zasobami odnawialnymi.
- (41) W celu uniknięcia przetwarzania odpadów, które blokuje zasoby na niższych poziomach hierarchii postępowania z odpadami, zwiększenia stopnia przygotowania do ponownego użycia i recyklingu, umożliwienia recyklingu wysokiej jakości oraz zwiększenia wykorzystania surowców wtórnych wysokiej jakości, państwa członkowskie powinny zapewnić ściślejsze przestrzeganie obowiązku selektywnego zbierania odpadów, określonego w art. 10 ust. 2 i art. 11 ust. 1 dyrektywy 2008/98/WE, w tym obowiązku ustanowienia selektywnej zbiórki co najmniej odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, które to cele państwa członkowskie powinny były osiągnąć do 2015 r., oraz powinny wprowadzić selektywną zbiórkę bioodpadów, odpadów niebezpiecznych wytwarzanych przez gospodarstwa domowe oraz odpadów tekstyliów. W stosownych przypadkach niebezpieczne bioodpady i odpady opakowaniowe zawierające substancje niebezpieczne powinny podlegać szczególnym wymaganiom dotyczącym zbierania.

.....

przyjmują niniejszą Dyrektywę:

Artykuł 3

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 4) „**bioodpady**” oznaczają ulegające biodegradacji odpady ogrodowe i parkowe, odpady spożywcze i kuchenne z gospodarstw domowych, restauracji, placówek zbiorowego żywienia i handlu detalicznego i porównywalne odpady z zakładów przetwórstwa spożywczego;

Artykuł 10

1. Państwa członkowskie stosują niezbędne środki, w celu zapewnienia by odpady były poddawane przygotowaniu do ponownego użycia, recyklingowi lub innym procesom odzysku zgodnie z art. 4 (Hierarchia postępowania z odpadami) i z art. 13 (Ochrona zdrowia ludzkiego i środowiska).
2. Jeżeli jest to konieczne, aby spełnić wymogi ust. 1 i aby ułatwić lub udoskonalić przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne procesy odzysku, odpady są poddawane selektywnej zbiórce i nie są mieszane z innymi odpadami lub innymi materiałami o odmiennych właściwościach.
3. Państwa członkowskie mogą zezwolić na odstępstwa od ust. 2, jeżeli zostanie spełniony co najmniej jeden z poniższych warunków:
  - a) łączne zbieranie pewnych rodzajów odpadów nie wpływa na możliwość poddania ich przygotowaniu do ponownego użycia, recyklingowi lub innym procesom odzysku zgodnie z art. 4, a uzyskiwany materiał wyjściowy z tych procesów ma jakość porównywalną do jakości uzyskiwanej poprzez selektywną zbiórkę;
  - b) selektywna zbiórka nie przynosi wyniku najlepszego dla środowiska, jeśli wziąć pod uwagę całkowity wpływ na środowisko gospodarowania odpowiednimi strumieniami odpadów;
  - c) selektywna zbiórka nie jest technicznie wykonalna, jeśli wziąć pod uwagę dobre praktyki w zakresie zbierania odpadów;
  - d) selektywna zbiórka pociągnęłaby za sobą nieproporcjonalnie wysokie koszty ekonomiczne, przy uwzględnieniu kosztów negatywnego wpływu zbierania i przetwarzania odpadów zmieszanych na środowisko i zdrowie ludzkie, możliwości poprawy efektywności zbierania i przetwarzania odpadów, dochodów ze sprzedaży surowców wtórnych oraz zastosowania zasady „zanieczyszczający płaci” i rozszerzonej odpowiedzialności producenta.

Państwa członkowskie dokonują regularnego przeglądu odstępstw na podstawie niniejszego ustępu uwzględniając dobre praktyki w zakresie selektywnej zbiórki oraz inne postępy w dziedzinie gospodarowania odpadami.

4. Państwa członkowskie przyjmują środki zapewniające, aby odpady selektywnie zebrane w celu przygotowania do ponownego użycia i w celu recyklingu zgodnie z art. 11 ust. 1 i art. 22 nie były spalane, z wyjątkiem odpadów powstających w wyniku operacji dalszego przetwarzania selektywnie zebranych odpadów, jeżeli spalanie daje w tym przypadku wynik najlepszy dla środowiska zgodnie z art. 4.
5. Jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia zgodności z ust. 1 niniejszego artykułu oraz do ułatwienia lub udoskonalenia odzysku, państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki, by przed odzyskiem lub podczas odzysku z odpadów niebezpiecznych usuwano niebezpieczne substancje, mieszaniny i składniki z myślą o przetworzeniu tych odpadów zgodnie z art. 4 i 13.
6. Do dnia 31 grudnia 2021 r. państwa członkowskie przekażą Komisji sprawozdanie z wdrażania niniejszego artykułu w odniesieniu do odpadów komunalnych oraz bioodpadów, w tym dotyczące materiałowego i terytorialnego zakresu selektywnej zbiórki oraz odstępstw na podstawie ust. 3.”;

Artykuł 11 Ponowne wykorzystanie i recykling

1. Państwa członkowskie podejmują środki w celu promocji przygotowywania do ponownego użycia, zwłaszcza przez zachęcanie do tworzenia i wspierania sieci przygotowywania do ponownego użycia i napraw, przez ułatwianie im – jeżeli jest to zgodne z właściwym gospodarowaniem odpadami – dostępu do odpadów znajdujących się w systemach lub punktach zbierania i nadających się do przygotowania do ponownego użycia, ale nieprzeznaczonych do przygotowania do ponownego użycia przez te systemy lub punkty zbierania, oraz przez wspieranie wykorzystania instrumentów ekonomicznych, kryteriów udzielania zamówień, celów ilościowych lub innych środków.

Państwa członkowskie podejmują środki w celu promocji wysokiej jakości recyklingu i w tym celu wprowadzają selektywną zbiórkę odpadów, z zastrzeżeniem art. 10 ust. 2 i 3.

Z zastrzeżeniem art. 10 ust. 2 i 3 państwa członkowskie ustanowią selektywną zbiórkę przynajmniej papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła, a od dnia 1 stycznia 2025 r. tekstyliów.

Państwa członkowskie podejmują środki w celu promocji selektywnej rozbiórki, by umożliwić usuwanie substancji niebezpiecznych i bezpieczne postępowanie z nimi oraz ułatwić ponowne użycie oraz wysokiej jakości recykling przez selektywne usuwanie materiałów, a także by zapewnić ustanowienie systemów sortowania odpadów budowlanych i rozbiórkowych przynajmniej dla drewna, frakcji mineralnych (beton, cegły, płytki i materiały ceramiczne, kamienie), metalu, szkła, tworzyw sztucznych i gipsu.”;

-
2. Aby dostosować się do celów niniejszej dyrektywy oraz przybliżyć do celu, jakim jest **europejskie społeczeństwo recyklingu o wysokiej wydajności zasobów**, państwa członkowskie przyjmują wszelkie niezbędne środki służące realizacji następujących celów:
- a) do 2020 roku przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, plastik i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości innego pochodzenia, pod warunkiem że te strumienie odpadów są podobne do odpadów
2. Aby zapewnić zgodność z celami niniejszej dyrektywy oraz przejść na europejską gospodarkę o obiegu zamkniętym o wysokim poziomie efektywnego wykorzystania zasobów, państwa członkowskie przyjmują środki służące do osiągnięcia następujących celów:
- c) do 2025 r. przygotowanie do ponownego użycia i recykling odpadów komunalnych zostaną zwiększone wagowo do minimum 55 %;
  - d) do 2030 r. przygotowanie do ponownego użycia i recykling odpadów komunalnych zostaną zwiększone wagowo do minimum 60 %;
  - e) do 2035 r. przygotowanie do ponownego użycia i recykling odpadów komunalnych zostaną zwiększone wagowo do minimum 65 %;
3. Państwo członkowskie może przesunąć maksymalnie o pięć lat terminy osiągnięcia celów, o których mowa w ust. 2 lit. c), d) i e), pod warunkiem że:
- a) według danych ze wspólnego kwestionariusza OECD i Eurostatu w tym państwie członkowskim przygotowywano do ponownego użycia i poddawano recyklingowi mniej niż 20 % lub składowano więcej niż 60 % odpadów komunalnych wytworzonych w 2013 r.;
6. Do dnia 31 grudnia 2024 r. Komisja rozważy wyznaczenie celów dotyczących przygotowywania do ponownego użycia i recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz ich poszczególnych frakcji materiałowych, odpadów tekstylii, odpadów z handlu, odpadów przemysłowych innych niż niebezpieczne i innych strumieni odpadów, a także wyznaczenie celów dotyczących przygotowywania do ponownego użycia odpadów komunalnych i recyklingu bioodpadów komunalnych. W tym celu Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie, w stosownym przypadku wraz z wnioskiem ustawodawczym.

Artykuł 22

Biodopady

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby najpóźniej od dnia 31 grudnia 2023 r. i z zastrzeżeniem art. 10 ust. 2 i 3 **biodopady** były segregowane i poddawane recyklingowi u źródła lub selektywnie zbierane i niemieszane z innymi rodzajami odpadów.

Państwa członkowskie mogą zezwolić, by odpady o podobnych właściwościach biodegradacyjnych i możliwościach kompostowania, spełniające odpowiednie normy europejskie lub wszelkie równoważne normy krajowe dotyczące opakowań nadających się do kompostowania i biodegradacji, były zbierane razem z bioodpadami.

2. Państwa członkowskie podejmują zgodnie z art. 4 i 13 środki mające na celu:
  - a) zachęcanie do recyklingu, w tym kompostowania i fermentacji bioodpadów, w sposób zapewniający wysoki poziom ochrony środowiska i którego materiał wyjściowy spełnia rygorystyczne normy jakości;
  - b) zachęcanie do kompostowania domowego; oraz
  - c) wspieranie stosowania materiałów powstałych z bioodpadów.
3. Do dnia 31 grudnia 2018 r. Komisja wystąpi do europejskich organizacji normalizacyjnych o opracowanie europejskich norm jakości bioodpadów wprowadzanych do procesów recyklingu organicznego, a także kompostu i materiału pofermentacyjnego, na podstawie najlepszych dostępnych praktyk.”;

Transpozycja - Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy do dnia 5 lipca 2020 r.

Prawo krajowe

Wymóg selektywnego zbierania odpadów komunalnych wynika z wielu różnorodnych zapisów:

W Ustawie o odpadach (t.j. Dz.U. 2018 poz. 992 z późn. zm.) - stwierdza się, że w zakresie planów gospodarki odpadami powinny zostać określone „środki zachęcające do selektywnego zbierania bioodpadów w celu ich kompostowania i uzyskiwania z nich sfermentowanej biomasy, przetwarzania bioodpadów w sposób, który zapewnia wysoki poziom ochrony środowiska, stosowania bezpiecznych dla środowiska materiałów wyprodukowanych z bioodpadów przy zachowaniu wysokiego poziomu ochrony życia i zdrowia ludzi oraz środowiska (art. 35.1.4.b). Regionalną instalacją do przetwarzania

---

odpadów komunalnych jest zakład zagospodarowania odpadów wykorzystujący nowe dostępne technologie przetwarzania odpadów lub zapewniający, m.in. przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzanie z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, spełniających wymagania określone w przepisach odrębnych, lub materiału po procesie kompostowania lub fermentacji dopuszczonego do odzysku w procesie odzysku R10 (art. 35.6.2).

Według KPGO 2022 - jednym z celów gospodarki odpadami komunalnymi jest wprowadzenie we wszystkich gminach w kraju systemów selektywnego odbierania odpadów zielonych i innych bioodpadów u źródła do końca 2021 r. Jednocześnie na terenach wiejskich promowane jest zagospodarowanie odpadów zielonych i innych bioodpadów we własnym zakresie, między innymi w kompostownikach przydomowych lub w biogazowniach rolniczych, a na terenach z zabudową jednorodziną w kompostownikach przydomowych.

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.p. Dz.U. 1996 nr 132 poz. 622, t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1454 z późn. zm.), gminy mają obowiązek ustanowienia selektywnego zbierania, m.in. odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji (art.3.2.5). Art. 3c.1.2 określa, że Gminy są obowiązane ograniczyć masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, do 16 lipca 2020 r. – do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania – w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz.U. 2017 poz. 19 z późn. zm.) odnosi się do odpadów ulegających biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów.

3. Bioodpady

Bioodpady to ulegające biodegradacji odpady z ogrodów i parków, odpady spożywcze i kuchenne z gospodarstw domowych, gastronomii, zakładów zbiorowego żywienia, jednostek handlu detalicznego, a także porównywalne odpady z zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu żywność (art. 3.1.1. ustawy o odpadach). Bioodpady są frakcją stosunkowo jednorodną, choć nie do końca. Ich właściwości zależą od zakresu selektywnego zbierania (odpady kuchenne, ogrodowe, zielone, rodzaju zabudowy, efektywności zbiórki etc.).

Bioodpady w odpadach komunalnych, z uwagi na sposób zbierania i przetwarzania, dzielą się na:

- odpady zielone – stanowiące części roślin pochodzących z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, parków i cmentarzy, a także z targowisk, z wyłączeniem odpadów z czyszczenia ulic i placów; klasyfikowane pod kodem 20 02 01 zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. z 2014 r. poz. 1923);
- odpady kuchenne (gastronomiczne) obejmujące głównie odpady spożywcze i kuchenne z gospodarstw domowych, klasyfikowane pod kodem 20 01 08.

Skład tych odpadów jest bardzo zróżnicowany. W zabudowie wielorodzinnej zbierane są prawie wyłącznie bioodpady kuchenne, a do dominujących frakcji można zaliczyć pozostałości owoców i warzyw, w tym owoców cytrusowych. Natomiast w zabudowie jednorodzinnej zbiera się zarówno kuchenne jak też ogrodowe, co m.in. powoduje że jednostkowe ilości bioodpadów są znacznie wyższe. W składzie bioodpadów z zabudowy jednorodzinnej dominuje trawa, inne rośliny, liście i drewno. Na mieszkańca zabudowy jednorodzinnej przypada średnio dwukrotnie większa masa odpadów ogrodowych niż kuchennych, co jednak związane jest z wielkością ogrodu. Dla odpadów ogrodowych przyjmuje się średni wskaźnik wytwarzania 1 kg/m² ogrodu w roku (den Boer E., Hryb. W, Kozłowska B., 2017, Gospodarka Opdadami Komunalnymi, wyd. Texter).

Zgodnie z opublikowanymi na stronie Ministerstwa Środowiska wytycznymi co do nowych zasad segregacji (ABC segregacji odpadów) na frakcje odpadów ulegających biodegradacji składają się:

- odpadki warzywne i owocowe (w tym obierki itp.),
- gałęzie drzew i krzewów,
- skoszona trawa, liście, kwiaty,
- trociny i kora drzew,
- resztki jedzenia.

Wyłączone ze zbierania są: „kości zwierząt, odchody zwierząt, popiół z węgla kamiennego, leki, drewno impregnowane, płyty wiórowe i MDF, ziemia i kamienie oraz inne odpady komunalne (w tym niebezpieczne)”.

W przypadku oddzielnego zbierania odpadów zielonych i kuchennych, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. poz. 1923), odpady zielone należy klasyfikować pod kodem 20 02 01 Odpady ulegające biodegradacji z podgrupy odpady z ogrodów i parków (w tym z cmentarzy). Odpady kuchenne należy klasyfikować pod kodem 20 01 08 Odpady kuchenne ulegające biodegradacji. Według Departamentu Gospodarki Odpadami zalecane jest oddzielne zbieranie odpadów zielonych i kuchennych. Wówczas odpady kuchenne należy zbierać w pojemnikach

---

koloru brązowego, natomiast odpady zielone powinny być zbierane w sposób określony przez gminę w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy”. Kraków na odpady zielone wprowadził czarny worek z zielonym pasem.

Uwarunkowania praktyczne

Biodopady powinny być gromadzone w pojemnikach a nie workach. Pojemniki powinny posiadać po bokach **system wietrzenia**, a na dnie kratkę, by rozkładające się odpady nie zatęchły i nie wydzielały brzydkich zapachów. Odpady organiczne należy wrzucać do pojemnika luzem, ponieważ istnieje duże prawdopodobieństwo, że do kompostu trafią fragmenty nieoddzielonej w kompostowni folii.

Brak informacji co należy robić z niewykorzystanymi produktami z nabiału. Gdyby trzymać się zasady, że nie wrzuca się tu odpadów pochodzenia zwierzęcego to resztki sera czy jogurtów nie powinny trafiać do odpadów bio. Brak jest jednak jednoznacznej deklaracji w tej sprawie.

4. Podsumowanie

Jeśli chodzi o efektywność zbiórki, to z dotychczasowych doświadczeń wynika, że zależy ona od:

- dogodnej infrastruktury, ograniczającej uciążliwość prowadzenia selektywnej zbiórki dla mieszkańców (zbiórka w systemie „od drzwi do drzwi”, akceptowalna odległość do pojemników ogólnodostępnych, PSZOK-ów);
- edukacji społeczeństwa w zakresie wdrożonego systemu selektywnej zbiórki i przeznaczenia poszczególnych frakcji odpadów;
- motywacji i zachęty; na szerszą skalę, najbardziej skutecznym instrumentem jest mechanizm zachęt ekonomicznych powiązanych z indywidualnie osiąganymi efektami (w tym wdrożenie systemu naliczania opłat uzależnionych od ilości odpadów resztkowych).

Gospodarka obiegu zamkniętego w gminach

dr inż. Barbara Kozłowska

Wydział Inżynierii Procesowej i Ochrony

Środowiska Politechniki Łódzkiej

1. Wprowadzenie

Koncepcja gospodarki o obiegu zamkniętym obejmuje efektywne wykorzystanie zasobów, zapobieganie powstawaniu odpadów (zrównoważona produkcja i konsumpcja) oraz gospodarowanie odpadami – podejście „początku”, a nie „końca rury”.

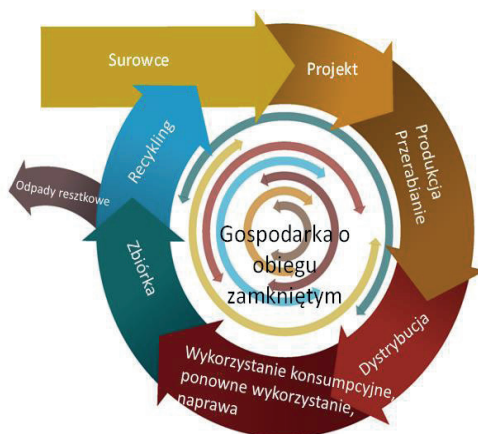
Powody wprowadzania:

- ograniczona dostępność niektórych surowców;
- uzależnienie gospodarki europejskiej od importu surowców (wysokie ceny, zmienność rynku i niepewna sytuacja polityczna w krajach);
- malejąca konkurencyjność gospodarki europejskiej w stosunku do gospodarek światowych.

Istnieje więc konieczność podjęcia działań na wszystkich etapach cyklu życia produktów: od wydobycia surowców, poprzez projektowanie, produkcję, dystrybucję i konsumpcję dóbr (m.in. zmiana zachowań po stronie popytu), naprawę, przerabianie i ponowne wykorzystanie produktów, do gospodarki odpadami. Punktem wyjścia był Siódmy ogólny unijny program działań w zakresie **środowiska naturalnego do 2020 r.** „Dobrze żyć w granicach naszej Planety”

2. „Gospodarka linearna” a „gospodarka o obiegu zamkniętym”

„Gospodarka linearna” – stosująca zasadę „weź, wyprodukuj, zużyj i wyrzuć” wy-
pływa z założenia, że zasoby występują w obfitych ilościach, są dostępne, łatwe do
pozyskania i można je usunąć niewielkim kosztem (odpady są traktowane jako ostatni
etap cyklu życia produktu). Natomiast „Gospodarka o obiegu zamkniętym” – zakłada
utrzymanie wartości materiałów i energii używanych w produktach w całym łańcuchu
wartości przez optymalny czas, a zatem efektywne wykorzystanie zasobów na wszyst-
kich etapach życia produktu (odpady – jeżeli już powstaną – są traktowane jako poten-
cjalne surowce).

Pierwszy pakiet propozycji Komisji Europejskiej dotyczących Gospodarki o obiegu zamkniętym (ang. Circular Economy) został przyjęty w 2015 r. Był to następujący pakiet dokumentów:

- Propozycja nowej Dyrektywy wyznaczającej nowe cele (poziomy) w gospodarce odpadami;
- Komunikat: Ku Gospodarce o Obiegu Zamkniętym: program „zero odpadów” dla Europy – grudzień 2015 r.;
- Komunikat w sprawie zwiększenia wydajności zasobów w sektorze budowlanym;
- Inicjatywa w zakresie pełnego wykorzystania potencjału zielonej gospodarki – „zielone miejsca pracy”.

3. Polska mapa drogowa GOZ

W lutym 2017 r. przyjęta została przez polski rząd Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Mówiła ona o stojących przed Polską wyzwaniach m.in. dotyczących rozwoju gospodarczego i ochrony środowiska. Strategia podkreślała wyzwania związane z nierównowagą na rynkach surowców oraz o rywalizacji cenowej ich eksporterów grożącej destabilizacją gospodarczą. W Strategii rząd wspominał też o zagrożeniu spadkiem innowacyjności, o ryzyku osłabienia dynamiki rozwoju gospodarki światowej, a także o zaostrzeniu problemów najważniejszych partnerów gospodarczych Polski. Pierwszą próbą polskiej administracji rządowej zebrania w jednym miejscu wspomnianych wyzwań i rozwiązań był projekt Mapy drogowej transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym. Był to jeden z projektów strategicznych Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Polska Mapa drogowa GOZ, planowana do przyjęcia na początku 2019 r., ma być zestawem narzędzi, które przyczynią się do wdrożenia w Polsce tego nowego modelu

---

gospodarczego i dotyczyć ma wszystkich: konsumentów, przedsiębiorców, naukowców, organizacji pozarządowych itd. Podstawowy podział, według którego zaproponowane są działania w projekcie Mapie drogowej GOZ to podział na zrównoważoną konsumpcję i zrównoważoną produkcję. Przyjąć trzeba, że GOZ to model rozwoju gospodarczego, w którym – przy zachowaniu warunku wydajności – spełnione są następujące podstawowe założenia: wartość dodana zasobów, materiałów i produktów jest maksymalizowana lub ilość wytwarzanych odpadów jest minimalizowana, a powstające odpady są zagospodarowywane zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami (zapobieganie powstawaniu odpadów, przygotowywanie do ponownego użycia, recykling, inne sposoby odzysku, unieszkodliwienie). To, co odróżnia GOZ od dotychczasowej tzw. gospodarki linearnej, to umiejscowienie etapu odpadu w cyklu życia. W podejściu GOZ, jeżeli odpad już powstanie, powinien być przede wszystkim traktowany jak surowiec wtórny i wykorzystany do ponownej produkcji. A temu ma służyć nie tylko właściwe postępowanie z odpadem, ale przede wszystkim mechanizmy na wcześniejszych etapach cyklu życia, czyli już od pozyskania surowca, przez projektowanie, produkcję, konsumpcję i zbieranie odpadów. To wszystko ma spowodować wydłużenie czasu korzystania z produktów lub zastępowanie ich materialnymi lub niematerialnymi substytutami, podnieść innowacyjność polskich przedsiębiorców, wdrożyć nowe modele biznesowe i przyczynić się do zmiany świadomości środowiskowej społeczeństwa.

Należy pamiętać, że gospodarki poszczególnych krajów to system naczyń połączonych, występują w nim:

- ogromne przepływy towarów i usług (wartość handlu światowego to 56% w 2016 r.)
- międzynarodowe łańcuchy wartości
- ceny ustalane na globalnym rynku surowców

W takich warunkach nie uda się w pełni wdrożyć koncepcji cyrkularnych bez wspólnego działania ponad granicami angażującego wszystkie sfery gospodarki – konsumentów, producentów i władze publiczne.

Obszary wdrożenia gospodarki cyrkularnej w Polsce o największym potencjale to:

- Budownictwo – ponad 30% odpadów budowlanych wykorzystywanych jest do wypełnienia wyrobisk;
- Rolnictwo (biogospodarka) – niecałe 2% powierzchni rolnej objęte certyfikatem ekologicznym;
- Energetyka – 21 miejsce w UE pod względem udziału odnawialnych źródeł energii w produkcji energii ogółem;
- Woda – statystyczny Polak ma dostęp do 1600 m³ wody na rok podczas gdy Europejczyk ma dostęp do 4500 m³;
- Urządzenia elektryczne i elektroniczne – wskaźnik elektroodpadów poddanych recyklingowi lub ponownemu wykorzystaniu w stosunku do elektroodpadów zebranych ogółem jest najniższy w UE.

---

4. GOZ w rządowej strategii

Krótkookresowe wyzwania zewnętrzne

- nierównowaga na rynkach surowców oraz rywalizacja cenowa ich eksporterów grożąca destabilizacją gospodarczą i spadkiem innowacyjności
- osłabienie tempa wzrostu gospodarczego w Chinach (...), presja na wzrost (...) konsumpcji
- konflikty zbrojne i brak stabilności polityczno- gospodarczej
- możliwość zmian w europejskiej polityce spójności
- możliwość zmian we Wspólnej Polityce Rolnej (zmniejszenie budżetu i większe powiązanie z celami środowiskowymi)

Długookresowe wyzwania zewnętrzne

- ograniczone zasoby wody, surowców i energii (...) równocześnie stanowią impuls do poszukiwania nowych rozwiązań technologicznych mających na celu zmniejszenie zapotrzebowania na surowce i bardziej efektywne ich wykorzystanie oraz zwiększenie odzysku surowców wtórnych
- nowe style życia, nowe wzorce konsumpcji i mobilności, rosnąca obecność technologii w życiu codziennym

Mapa drogowa obejmuje 5 obszarów odzwierciedlających najistotniejsze zagadnienia GOZ z punktu widzenia naszej gospodarki: zrównoważoną produkcję przemysłową, zrównoważoną konsumpcję, biogospodarkę, nowe modele biznesowe oraz wdrażanie i monitorowanie GOZ.

Zrównoważona produkcja przemysłowa

- Odpady z górnictwa, przemysłu przetwórczego i energetyki (uboczne produkty spalania, bezodpadowa energetyka węglowa, platforma na surowce wtórne)
- Rozszerzona odpowiedzialność producenta (przeгляд polskich regulacji i propozycje zmian, kontrola i sprawozdawczość, kampania informacyjna o korzyściach wizerunkowych EPR)
- Środowiskowa ocena cyklu życia (opracowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych dot. obliczania oddziaływania na środowisko)

Zrównoważona konsumpcja

- Odpady komunalne (monitorowanie skuteczności i wydajności polskich przepisów oraz rekomendacje ich zmian, propozycje nowych przepisów o odpadach niebezpiecznych, identyfikacja wszystkich strumieni odpadów komunalnych)
- Marnotrawstwo żywności (podnoszenie wiedzy konsumentów, postępowanie z produktami o kończącej się dacie minimalnej trwałości, zachęty dla przedsiębiorców, badania statystyczne)
- Edukacja (rządowa platforma edukacyjna, kampanie o wzorcach zrównoważonej konsumpcji, dla dzieci i młodzieży, GOZ w podstawie programowej)

Biogospodarka

- Tworzenie warunków dla rozwoju biogospodarki (stworzenie stałego zespołu międzyresortowego, jednolite normy dla biomasy, identyfikacja potencjału podaży biomasy, priorytety dla działań B+R+I)
- Budowa lokalnych łańcuchów wartości i bazy surowcowej (gleby o zagrożonym potencjale produkcyjnym, identyfikacja lokalnych łańcuchów wartości, tworzenie lokalnych biorafinerii, kampania informacyjna dla rolników o GOZ)
- Energetyka (kampania o kaskadowym wykorzystaniu biomasy, analiza barier stosowania zaawansowanych biopaliw w transporcie)
- Przemysł (kampania informacyjna o produktach z biomasy, normy i standardy dla produktów z biomasy, kampania informacyjna o ilości, jakości, miejscach i źródłach pochodzenia biomasy, grupa robocza w celu stworzenia klastra rozwoju biogospodarki)

Nowe modele biznesowe

- System podatkowy (ulgi sprawozdawcze i kontrolne dla przedsiębiorców stosujących standardy środowiskowe)
- Zamówienia publiczne (opracowanie propozycji zmian przepisów urzeczywistniających ideę GOZ)
- Klustry (wytyczne dla zwiększania roli GOZ w klastrach gospodarczych)
- Platforma internetowa (koncepcja utworzenia ogólnopolskiej, wielobranżowej platformy internetowej umożliwiającej wypożyczanie i dzielenie się produktami o niskiej częstotliwości użytkowania)
- Uczelnie wyższe (system zachęt dla działań wdrażających GOZ)
- Krajowa Inteligentna Specjalizacja GOZ

14 czerwca 2018 r. Parlament Europejski przyjął tzw. Pakiet Odpadowy, który ustanawia nowe cele związane z wdrażaniem gospodarki o obiegu zamkniętym. Były to cztery dyrektywy unijne nowelizujące łącznie sześć dyrektyw w zakresie gospodarki odpadami:

- 2008/98/WE w sprawie odpadów;
- 2000/53/WE w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji;
- 2006/66/WE w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów;
- 2012/19/UE w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów;
- 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych.

Dyrektywy weszły w życie z dniem 4 lipca 2018 r. a państwa członkowskie mają 24 miesiące na transpozycję do prawa krajowego (lipiec 2020 r.).

Pakiet odpadowy:

- określa kierunki polityki gospodarki odpadami wyznaczając cele w perspektywie do roku 2035;

-
- zakłada pełne wdrożenie hierarchii sposobów postępowania z odpadami we wszystkich państwach członkowskich;
  - ma umożliwić zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów;
  - ma zapewnić wysoką jakość recyklingu oraz wykorzystanie poddanych recyklingowi odpadów jako ważnego źródła surowców w Unii;
  - ma umożliwić pełne wdrożenie zasady rozszerzonej odpowiedzialności producenta.

Główne cele to:

- ograniczenie masy składowanych **odpadów komunalnych – 10% do 2035 r.**,
- od 31 grudnia 2023 r. bioodpady mają być segregowane i poddawane recyklingowi u źródła lub selektywnie zbierane i niemieszane z innymi rodzajami odpadów,
- do 1 stycznia 2025 r. wprowadzenie selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w gospodarstwach domowych oraz zapewnienie ich odpowiedniego przetwarzania,
- od 2025 r. – selektywne zbieranie tekstyliów,
- od 2027 r. roku brak możliwości wliczenia do realizacji celów odpadów przetworzonych w MBP,
- ustanowienie ogólnych minimalnych wymagań dotyczących systemów rozszerzonej odpowiedzialności producentów (ROP) – m.in. jasny podział obowiązków, pokrywanie kosztów zbierania i przetwarzania:
  - przesuwa ciężar zarządzania odpadami powstającymi z produktów z administracji samorządowej i użytkowników tych produktów, na wprowadzających do obrotu,
  - wprowadzający produkty ponosili faktyczne koszty zagospodarowania odpadów powstałych z ich produktów;
- nałożenie na wprowadzających produkty obowiązków w zakresie finansowania i organizowania systemów zbierania i przetwarzania odpadów, powinno zarazem stymulować producentów do takiego projektowania produktów i opakowań, aby zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami zapobiegać powstawaniu nadmiernej masy odpadów oraz zwiększać ich potencjał recyklingu.

Plan działania na rzecz zasobooszczędnej Europy

Główne cele:

- Do 2020 r. zaczyna się gospodarować odpadami jako zasobem;
- Recykling i ponowne wykorzystanie odpadów są dla sektora publicznego i prywatnego atrakcyjnymi ekonomicznie opcjami ze względu na szeroko rozpowszechnione selektywne zbieranie i rozwój sprawnie funkcjonujących rynków wtórnych surowców;
- Więcej surowców, w tym surowców o znaczącym wpływie na środowisko i surowców krytycznych, pochodzi z recyklingu;

-
- Odzyskiwanie energii ogranicza się do materiałów niepodlegających recyklingowi, składowiska są w zasadzie wyeliminowane i zapewniony jest recykling wysokiej jakości.

Wyzwania dla polskiej gospodarki odpadami:

- Zwielokrotnienie poziomu selektywnego zbierania
  - Poprawa dostępności pojemników/worków
  - Skuteczne strategie dla zabudowy wielorodzinnej i infrastruktury
  - Wprowadzenie faktycznych zachęt ekonomicznych (np. opłata proporcjonalna do ilości wytwarzanych odpadów zmieszanych)
  - Edukacja i kontrola
- Inwentaryzacja wszystkich strumieni odpadów (dostosowanie procedur):
  - Kompostowniki przydomowe, kompostowanie parkowe, działkowe, etc.
  - Makulatura i metale w punktach skupu – zaliczenie na poczet gmin
- Opracowanie strategii działań na kolejne lata
  - Przeprowadzenie własnych badań ilości i morfologii wytwarzanych odpadów
  - Określenie wymogów ilościowych w przetargach na odbieranie i zagospodarowanie (promowanie instalacji osiągających wyższe poziomy sortowania/recyklingu, etc.)

Polska staje przed niezmiernie trudnym wyzwaniem, aby radykalnie zwiększyć stopień przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Wydaje się, że dla wdrożenia nowego prawa konieczne będą następujące działania:

- definitywne egzekwowanie wprowadzonego z dniem 1 stycznia 2016 roku zapisów rozporządzenia w sprawie zakazu składowania odpadów wysokokalorycznych (zał. 4a rozporządzenia MG z 8 stycznia 2013);
- zorganizowanie lepszej współpracy administracji centralnej z branżą odpadową i z samorządami w zakresie tworzenia prawa i jego egzekwowania;
- stworzenie i konsekwentne wdrażanie planu wzrostu opłat marszałkowskich za korzystanie ze środowiska oraz zharmonizowanie opłat marszałkowskich dla różnych grup odpadów;
- dostosowanie założeń do tworzonej BDO do propozycji zawartych w projekcie nowej Dyrektywy i stworzenia systemu kontrolnego gwarantującego rzetelność danych dotyczących zagospodarowania odpadów komunalnych.

**Przykłady
gospodarowania odpadami
na terenie województwa
kujawsko-pomorskiego**

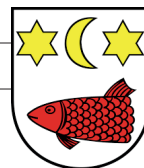
KAMIEŃ KRAJEŃSKI

W gminie Kamień Krajeński systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objętych jest 5 581 osób (stan na 26.03.2019). Odpady w sposób segregowany przekazuje 88,2% z nich.

Odpady odbierane od mieszkańców dostarczane są bezpośrednio do RIPOK w Bładowie. W ramach systemu Gmina udostępnia właścicielom nieruchomości pojemniki na odpady biodegradowalne i szkło. Pozostałe frakcje gromadzone są w workach. Odpady segregowane oraz wielkogabarytowe mieszkańcy mogą dodatkowo oddać do gminnego PSZOK (Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych).

Wybudowany w 2018 r. przez gminę Kamień Krajeński PSZOK był pierwszym tego typu profesjonalnym obiektem w powiecie sępoleńskim. Dzięki dofinansowaniu ze środków unijnych przyznanych przez WFOŚiGW w Toruniu dotychczasowy punkt został gruntownie zmodernizowany. Teren został odwodniony, utwardzony i oświetlony, wyznaczono miejsca na pojemniki, do których dostęp jest ułatwiony dzięki pomostom, wybudowano dodatkowe magazyny. Wyjątkowe zmiany dokonały się w budynku magazynowo-socjalnym. Dzięki remontowi i przebudowie poszczególnych pomieszczeń zyskał on dodatkowe funkcje. Od września 2018 r. uczniowie mogą korzystać z sali i ścieżki edukacyjnej, a wszyscy mieszkańcy z punktu wymiany rzeczy używanych. Idąc z duchem czasu w popularnym serwisie społecznościowym utworzona została strona kamieńskiego PSZOK, na której publikowane są aktualności, informacje nt. segregacji, zdjęcia przedmiotów oddanych do punktu wymiany.

Odpady komunalne wytworzone na terenie nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych w gminie Kowalewo Pomorskie są odbierane przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych w Wąbrzeźnie i transportowane do RIPOK w Niedźwiedziu. Odpady są gromadzone przez mieszkańców do odpowiednio oznakowanych pojemników udostępnionych przez ww. przedsiębiorcę z podziałem na:

- papier i tekturę – pojemniki koloru niebieskiego;
- metale, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe – pojemniki koloru żółtego;
- szkło – pojemniki koloru zielonego;
- bioodpady – pojemniki koloru brązowego;
- odpady zmieszane – pojemniki koloru zielonego z napisem „zmieszane”.

Ponadto przedsiębiorca dostarczył do nieruchomości zlokalizowanych w mieście dodatkowe pojemniki koloru szarego do selektywnego zbierania popiołu z palenisk domowych. Mieszkańcy terenów wiejskich mają natomiast wybór odrębnego zbierania popiołu do własnych pojemników lub wrzucania go w dalszym ciągu do pojemnika na odpady zmieszane.

Odpady wielkogabarytowe oraz elektroodpady są odbierane w każdej ilości przez ww. firmę bezpośrednio z terenu posesji po uprzednim przekazaniu zgłoszenia w tej sprawie do Urzędu Miejskiego w Kowalewie Pomorskim.

Dzięki współpracy z firmą Ekosystem oraz dotacji uzyskanej z WFOŚiGW w Toruniu, gmina Kowalewo Pomorskie aktywnie promuje akcję selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz baterii i nakrętek wśród dzieci i młodzieży szkolnej. W 2018 r. przeprowadzono III edycję konkursu „Ekowypady za elektroodpady”. W ramach przyznanych nagród uczniowie ze wszystkich szkół podstawowych oraz oddziału gimnazjalnego z terenu gminy Kowalewo Pomorskie uczestniczyli w wycieczkach szkolnych oraz innych przedsięwzięciach o charakterze przyrodniczym i ekologicznym. W trakcie trwania zmagania łącznie zebrano 11099 sztuk elektroodpadów, 1105 kg nakrętek oraz 1101 kg baterii.

W 2018 r. gmina Kowalewo Pomorskie zrealizowała inwestycję pn. „Rozbudowa, wyposażenie oraz podniesienie standardów technicznych i jakościowych PSZOK przy ul. Brodnickiej 1 w Kowalewie Pomorskim” współfinansowaną ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO na lata 2014-2018. Inwestycja obejmowała:

- wybudowanie budynku socjalno-biurowego z pomieszczeniem edukacyjnym,
- wyposażenie budynku w meble i sprzęt multimedialny,
- zakup programu komputerowego do obsługi PSZOK,
- utworzenie punktu drugiego życia produktu, w którym mieszkańcy mogą pozostawiać stare, lecz wciąż działające urządzenia i artykuły, które zostaną wykorzystane przez inne osoby,
- utworzenie punktu napraw, gdzie są naprawiane urządzenia i sprzęty, dzięki czemu nie trafiają one na składowisko,
- utwardzenie terenu kostką polbrukową,
- wyposażenie PSZOK w pojemniki i kontenery do selektywnej zbiórki odpadów,
- zamontowanie wagi najazdowej,
- wykonanie 10 szt. tablic edukacyjnych,
- dokonanie nasadzeń i utworzenie terenów zielonych,
- ogrodzenie PSZOK.

Głównym wykonawcą zrealizowanego projektu było PHU GRA-MAR Joanna Malinowska z Kowalewa Pomorskiego. Koszt wykonanych robót budowlanych wyniósł 1 521 588,49 zł, natomiast wyposażenie budynku socjalno-biurowego z pomieszczeniem edukacyjnym - 37 100,00 zł. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu przyznał Gminie dofinansowanie na realizację inwestycji ze środków EFRR w wysokości 847 840,00 zł.

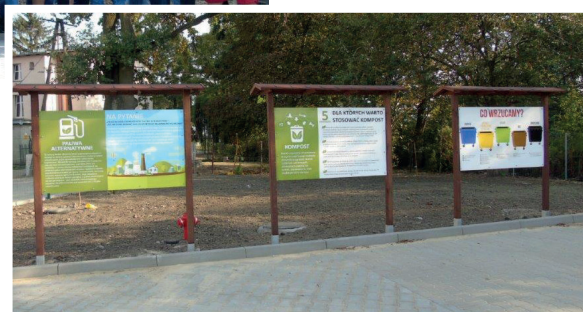
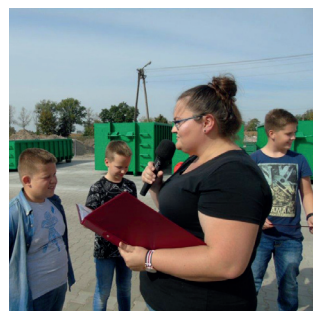
Operatorem PSZOK w Kowalewie Pomorskim jest miejscowy Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o.

Stawki opłat dla mieszkańców obowiązują w niezmienionej wysokości od 1 marca 2014 r. i w przypadku nieruchomości zamieszkałych wynoszą one odpowiednio 8 zł od każdej osoby zamieszkałej w przypadku selektywnego zbierania odpadów oraz 20 zł, gdy odpady są gromadzone w sposób nieselektywny.

Dzięki aktywnej promocji selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz dobrej współpracy z firmą odbierającą odpady, gmina Kowalewo Pomorskie corocznie uzyskuje wymagane poziomy:

- recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła;
- recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych;
- ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

NAKŁO NAD NOTECIĄ

Ekoinnowacyjny system gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie Nakło nad Notecią wprowadzono w celu rozwiązania problemu segregacji odpadów w zabudowie wielolokalowej. Opiera się on o Minipunkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych – tzw. MiniPszoki. Utworzono je na bazie zintegrowanych kontenerów, które posiadają wydzielone strefy: przyjęcia i segregacji odpadów oraz socjalną. Mieszkańcy przekazują odpady segregowane w jednym worku do 10 Minipszoków. Pracownik dokonuje dalszej segregacji na 16 frakcji.

Od 1 stycznia 2015 r. działa elektroniczny system ewidencji odpadów segregowanych dla lokali. Wprowadzono karty elektroniczne, dzięki którym w systemie ewidencji gromadzone są następujące dane dotyczące selektywnej zbiórki odpadów: identyfikator nieruchomości, identyfikator lokalu (zakodowane w numerze karty i kodzie paskowym), data i godzina odwiedzin w PSZOKu, waga oddanych odpadów selektywnie zebranych. Dodatkowo pracownik PSZOKu ma możliwość wprowadzenia komunikatu, gdy wśród odpadów selektywnej zbiórki znajdują się odpady nieuprawnione. Prowadzone są również szeroko zakrojone działania informacyjno-edukacyjne w trakcie, których mieszkańcy naszej Gminy, a szczególnie dzieci i młodzież mogą prześledzić drogę poszczególnych strumieni odpadów, zapoznać się z funkcjonowaniem Minipszoków, PSZOK-u centralnego oraz stacji przeładunkowej w Rozwarzynie.

Zauważalna jest zmiana mentalności i świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy na temat segregacji odpadów, procesów odzysku i możliwości ponownego wykorzystania odpadów segregowanych. Funkcjonujący system powoduje, że gmina Nakło nad Notecią osiąga corocznie wymagane poziomy odzysku i recyklingu (w 2018 r. uzyskano 39%).

Wprowadzając nakielski system nie zakładano samofinansowania się przedsięwzięcia. Gmina Nakło utworzyła 25 „zielonych” miejsc pracy. Z uwagi na nowatorskie rozwiązania gmina Nakło stawiana jest za wzór realizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku przez przedstawicieli branży, samorządy, media oraz ustawodawcę.

W 2018 roku przeprowadzono modernizację trzech MINIPSZOKÓW. Głównym celem modernizacji jest umożliwienie oddawania odpadów segregowanych przez mieszkańców także w godzinach nieobecności pracownika w MiniPszok-u. Mieszkańcy mają możliwość wejścia do budynku MiniPszok-u przez 24h za pomocą karty, która służy także do zarejestrowania masy oddanych odpadów przez konkretną osobę. Docelowo punkty mają stać się samoobsługowe.

ZASADY SEGREGACJI W ZABUDOWIE WIELORODZINNEJ

- Worek „brudny” – odpady kuchenne, higieniczne, sanitarne i inne – dotychczasowa altana śmietnikowa
- Worek „czysty” – papier, tektura, szkło, tworzywa sztuczne, opakowania „tetrapak”, folia, metal, aluminium – mini pszok
- Odpady niebezpieczne – baterie, świetlówki, przeterminowane leki – minipszok

---

NOWA WIEŚ WIELKA

Gmina Nowa Wieś Wielka usytuowana jest w środkowej części województwa kujawsko-pomorskiego, w odległości około 20 km pomiędzy Bydgoszczą a Inowrocławiem i należy do powiatu bydgoskiego. Jest gminą wiejską liczącą ponad 9 tys. mieszkańców, osiedlonych w 18 miejscowościach. Większość osób zamieszkuje w dwóch największych miejscowościach: Nowej Wsi Wielkiej i Brzozie.

Funkcjonujący od 1 lipca 2013 r. gminny system gospodarowania odpadami komunalnymi obejmuje jedynie nieruchomości zamieszkałe. Właściciele pozostałych nieruchomości, na których są wytwarzane odpady komunalne, to jest: obiektów służących prowadzeniu działalności gospodarczej, instytucji publicznych, letniskowych ogrodów działkowych są zobowiązani do zawierania indywidualnych umów ze specjalistycznymi przedsiębiorstwami.

W Gminie przyjęto metodę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi uzależnioną od wielkości gospodarstwa domowego. Płatności na rzecz Gminy ponoszone są z miesięczną częstotliwością.

W zamian za opłatę, mieszkańcom przysługują następujące świadczenia:

- wyposażenie nieruchomości w pojemnik na zmieszane (reszkowe) odpady komunalne i worki do selektywnej zbiórki odpadów;
- bezpośrednio z nieruchomości: odbiór odpadów zmieszanych raz na dwa tygodnie, odbiór segregowanych, takich jak papier, tworzywo sztuczne i metale - w żółtych workach oraz szkła w workach zielonych - raz w miesiącu oraz odbiór odpadów wielkogabarytowych raz w roku;
- możliwość dostarczania do dwóch Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych papieru, tworzywa sztucznego, metalu, opakowań wielomateriałowych, odpadów zielonych pochodzących z ogródków przydomowych, mebli i innych wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, baterii i akumulatorów, chemikaliów, opon z pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 tony oraz odpadów budowlanych i remontowych w ilości do 500 kg rocznie na gospodarstwo domowe;
- przeterminowane leki dostarcza się do aptek, do oznakowanych pojemników;
- zużyte baterie umieszcza się w oznakowanych pojemnikach w obiektach użyteczności publicznej, Punktach Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych lub przekazuje się je do placówek handlowych sprzedających baterie.

Wymienione zasady segregacji odpadów zachowują ważność do czasu obowiązywania umowy z przedsiębiorcą, wyłonionym w ramach przetargu na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych. Selektywna zbiórka odpadów komunalnych deklarowana jest przez 95% gospodarstw domowych.

Zgodnie z prowadzonym przez wójta gminy rejestrem działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Nowa Wieś Wielka uprawnionych jest osiem podmiotów, do odbioru odpadów komunalnych, z których w 2018 roku faktycznie odbierały trzy.

Jednocześnie należy nadmienić, że problematyczne odpady eternitu (azbest) podlegają innym zasadom i zapotrzebowanie na ich odbiór należy każdorazowo zgłosić do Urzędu Gminy. Również inne odpady, niebędące odpadami komunalnymi, podlegają odrębnym zasadom. W takim przypadku właściciel odpadów indywidualnie zleca usługę odbioru uprawnionym podmiotom.

KORONOWO

Gmina Koronowo w czerwcu 2018 r. zakończyła prace budowlane związane z powstaniem PSZOK w Morzewcu. Obiekt powstał jako przedsięwzięcie pn. „Budowa punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych dla gminy Koronowo” w ramach współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, na które samorząd pozyskał dofinansowanie w kwocie 580 995,31 zł, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, Działanie 2.2. Gospodarka odpadami komunalnymi. Łączny koszt inwestycji wyniósł 844 517,34 zł. Nowopowstały obiekt PSZOK stanowi bezpieczne miejsce dla środowiska i ludzi oraz zgodne z prawem miejsce zbierania i magazynowania dostarczanych przez mieszkańców odpadów komunalnych, które będą przekazywane zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami do ponownego użycia, recyklingu oraz odzysku innymi metodami. PSZOK pełni również funkcje edukacyjną, dzięki wyposażeniu obiektu w tablice informacyjne określające zasady funkcjonowania PSZOK i całego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w Gminie (zasad selektywnego zbierania odpadów komunalnych, dalszych sposobów zagospodarowania odpadów, hierarchii postępowania z odpadami, zapobiegania powstawaniu odpadów).

W 2014 r. utworzono Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów w Rojewie. Punkt przyjmuje następujące frakcje odpadów: odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady budowlane, popiół, odpady niebezpieczne itp.

Korzystanie z możliwości oddania do Punktu odpadów komunalnych cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem mieszkańców. Punkt czynny jest w każdą środę oraz sobotę.

Dodatkowo na terenie Gminy organizowane są zbiórki odpadów problematycznych tj. odpadów rolniczych.

SADKI

Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, nałożyła obowiązek objęciem systemem zbierania odpadów komunalnych wszystkie rodzaje wytwarzanych odpadów.

Rok 2013 był okresem dostosowywania gminnej gospodarki odpadami oraz podejmowaniem koniecznych uchwał w celu prawidłowego rozliczania i funkcjonowania systemu odbioru odpadów komunalnych na terenie gminy Sadki. Aktualnie kwestie gospodarowania odpadami na terenie gminy Sadki reguluje wiele uchwał, stanowiących prawo miejscowe.

Gmina mając na względzie uszczelnienie systemu, możliwość sprawowania kontroli nad strumieniem odpadów wytworzonych na terenie Gminy i zminimalizowanie kosztów, od początku wdrożenia nowego systemu gospodarki odpadami, objęła zarówno nieruchomości zamieszkałe oraz nieruchomości niezamieszkałe tj. placówki oświatowe i kulturalne, działalności handlowe i gastronomiczne oraz pozostałych przedsiębiorców.

Spośród trzech metod opłaty zaproponowanych przez ustawodawcę, została wybrana zależna od liczby osób zamieszkujących nieruchomość. Uważamy iż jest ona najsprawiedliwsza. Mieszkańcy przez konsumpcję i inne działania wytwarzają odpady. Wobec nieruchomości niezamieszkałych opłata jest ustalona, za jednorazowe opróżnienie pojemnika o zróżnicowanej pojemności.

Od początku nowego systemu gospodarowania odpadami, zmieszane odpady komunalne z pojemników odbierane są co dwa tygodnie. Z uwagi na fakt, iż w gminie w przeważającej części jest zabudowa mieszkaniowa indywidualna, gdzie budynki są ogrzewane w przydomowych kotłowniach doprowadzających ciepło do lokali, zbierano również do osobnych pojemników popiół z palenisk. Odpad ten nie trafiał do instalacji zajmującej się zbieraniem i odzyskiem odpadów, lecz do końca 2018 r. był deponowany na Gminnym Składowisku Odpadów Komunalnych w Ostrowcu. Odpad ten selektywnie zbierany w sezonie grzewczym od października do końca kwietnia odbierany był dwa razy w miesiącu, a poza sezonem grzewczym popiół trafiał do pojemników na zmieszane odpady komunalne.

Jednakże od 1 stycznia br, pomimo niezapełnionej niecki składowiska, decyzją Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego składowisko zostało zamknięte.

Segregacja odpadów to jedno z najważniejszych wyzwań nowego systemu zbierania odpadów, która pozwala osiągać poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia niektórych frakcji odpadów komunalnych.

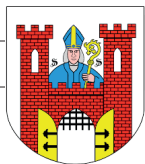
Posegregowane odpady komunalne stają się wartościowymi surowcami, ponieważ znaczną część odpadów można przetworzyć i ponownie wykorzystać. Na terenie Gminy obowiązuje workowy system zbierania odpadów poszczególnych frakcji. Zbiórka wszystkich odpadów segregowanych prowadzona jest raz w miesiącu.

Gminę Sadki zamieszkuje około 6200 mieszkańców z czego 94,3% prowadzi selektywną zbiórkę u źródła. W przypadku, gdy odpad pochodzący z gospodarstwa domowego nie kwalifikuje się do gromadzenia w żadnym z worków przeznaczonych do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów, ani do pojemnika na zmieszane odpady komunalne, można go nieodpłatnie oddać do PSZOK-u prowadzonego przez gminę Sadki. Mieszkańcy mają również możliwość pozbycia się odpadów wielkogabarytowych, elektrycznych i elektronicznych, podczas tzw. zbiórek objazdowych, które są organizowane dwa razy w roku wiosną i jesienią.

Najważniejsza jest edukacja dzieci i młodzieży i dlatego na terenie przedszkoli, szkół podstawowych, ponadpodstawowych oraz innych budynków użyteczności publicznej są ustawione pojemniki do zbierania odpadów niebezpiecznych baterii i akumulatorów. W aptekach mieszkańcy mogą oddać przeterminowane leki, które są również odbierane przez firmę świadczącą usługi w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów na terenie gminy Sadki.

Dzięki tak zorganizowanej zbiórce wszystkich odpadów, Gmina corocznie osiąga poziomy odzysku i recyklingu odpadów. W przypadku ich nieosiągnięcia, na gminę nałożone byłyby wysokie kary. W zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, Gmina zapewnia odbiór każdego rodzaju w każdej ilości odpadów komunalnych. Pomimo stworzenia przez gminę Sadki, tak dobrych warunków do pozbywania się wszystkich odpadów, zdarzają się incydenty pozbywania się odpadów w sposób sprzeczny z zasadami przyjętymi w Regulaminie utrzymania czystości i porządku w gminie. Zdarzają się sytuacje podrzucania odpadów przy drogach, rowach, w lasach, polach i innych miejscach.

Nowe przepisy dotyczące gospodarki odpadami obowiązują już od sześciu lat, lecz świadomość społeczna w tym zakresie, jest mierna i dlatego należy dołożyć wszelkich starań i środków, aby społeczeństwo edukować jak ważna jest dbałość o nasze zdrowie i środowisko.

SOLEC KUJAWSKI

Gmina Solec Kujawski, realizując zadania określone w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach objęta systemem gospodarowania odpadami komunalnymi zarówno właściciele nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, jak i właściciele nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne. Gospodarka odpadami jest prowadzona w sposób selektywny. Na terenie zabudowy jednorodzinnej odpady segregowane, zbierane są w workach, a na terenie zabudowy wielorodzinnej i na terenach, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, w pojemnikach. Poszczególnym frakcjom odpadów zbieranych selektywnie odpowiada określona kolorystyka worków i pojemników, ułatwiająca segregację. Odpady komunalne zmieszane, gromadzone są w pojemnikach o pojemności: 120 l, 240 l, 1100 l. Odbiór odpadów komunalnych odbywa się w oparciu o ustalony harmonogram, zgodny z częstotliwością określoną w „Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Solec Kujawski” uchwalonym Uchwałą Nr XVII/152/16 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 17 czerwca 2016 r., zamienionym Uchwałą nr XXXVI/311/2017 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 15.12.2017 r. Podmiotem odbierającym odpady komunalne na terenie Gminy Solec Kujawski jest Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Solcu Kujawskim, przy ul. Targowej 3.

Na terenie Zakładu Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. przy ul. Targowej 3 działa Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), do którego mieszkańcy mogą nieodpłatnie dostarczać:

- papier i tekturę oraz opakowania z papieru i tektury,
- metale, w tym opakowania z metali,
- tworzywa sztuczne oraz opakowania z tworzyw sztucznych,
- szkło oraz opakowania ze szkła,
- opakowania wielomateriałowe,
- odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów,
- odpady budowlane i rozbiórkowe,
- chemikalia,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- zużyte opony,
- przeterminowane leki.

Na terenie gminy Solec Kujawski działa system powiadomień SMS-owych (krótkich wiadomości tekstowych) skierowanych do właścicieli nieruchomości, przypominających o zbliżających się terminach płatności za odpady komunalne.

Na zlecenie Urzędu Miejskiego w Solcu Kujawskim wydano komiks pn. "Dinozaur Soluś uczy segregować śmieci" o segregacji odpadów i ochronie środowiska w Solcu Kujawskim. Komiks rozdano w przedszkolach i szkołach po przeprowadzonej w formie zabawy edukacji ekologicznej dotyczącej segregacji odpadów w naszym mieście.

W 2018 r. zamontowano Miejski Punkt Zbiórki Elektroodpadów przy ul. 23 Stycznia 14A. Nowoczesne urządzenie ma wydzielone przestrzenie przeznaczone na gromadzenie poszczególnych frakcji elektroodpadów: żarówek, baterii, telefonów, ładowarek, płyt cd, tonerów. Instalacja posiada dużą powierzchnię reklamową, wykorzystaną na funkcję informacyjno-edukacyjną. Miejski Punkt Zbiórki Elektroodpadów jest usytuowany w miejscu łatwo dostępnym, o dużym natężeniu ruchu pieszych, co wpływa na ideę propagowania świadomości ekologicznej w naszej społeczności.

Gmina Wąpielsk realizując zadania wynikające z gospodarki odpadami komunalnymi, w roku 2018 wybudowała PSZOK. Dzięki tej inwestycji mieszkańcy gminy mogą oddawać bezpłatnie odpady problemowe wytworzone w gospodarstwach domowych, takie jak: leki, chemikalia, zużyte opony, zużyte baterie i akumulatory, stare meble, zużyty sprzęt AGD i RTV, odpady zielone, odpady budowlane, odpady wielkogabarytowe.

PSZOK powstał dzięki 85% dofinansowaniu kosztów kwalifikowanych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w ramach projektu grantowego pn. „Wsparcie rozwoju Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2016-2018”. Dzięki tak dużemu wsparciu z funduszy unijnych, możliwe było w pełni profesjonalne wyposażenie punktu między innymi w kontenery na odpady, wagę samochodową, monitoring, pomieszczenie biurowe z wyposażeniem, magazyny, ciągnik z osprzętem, podwozie do transportu kontenerów oraz wyposażenie, które umożliwia prowadzenie edukacji ekologicznej wśród mieszkańców gminy, a szczególnie wśród dzieci i młodzieży.

Dzięki zbudowanej ścieżce edukacyjnej, dzieci, podczas spotkań w ramach zajęć lekcyjnych, mogą zaczerpnąć jak najwięcej informacji nt. segregacji odpadów i dbania o środowisko.

W punkcie funkcjonuje tzw. magazyn rzeczy do ponownego użycia. Niektóre odpady trafiające na PSZOK, np. meble, urządzenia RTV i AGD są w pełni sprawne i mogą posłużyć innym mieszkańcom, dzięki czemu dajemy im drugie życie.

Budowa PSZOK w Wąpielsku była jednym z najważniejszych elementów, pozwalających na prawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Wąpielsk.

**Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Minikowie**

89-122 Minikowo

tel. 52 386 72 14, fax 52 386 72 27

e-mail: sekretariat@kpodr.pl

www.kpodr.pl

